

## *Kaynak Temelli Görüş ve Kaynak Bağımlılığı Kuramının Birlikte Kullanıldığı Çalışmalar Üzerine Sistematik Bir Literatür İncelemesi*

Oğuzhan Öztürk<sup>1</sup> Mustafa Yıldırım<sup>2</sup>

*Received/ Başvuru:* 04.08.2023

*Accepted/ Kabul:* 13.08.2023

*Published/ Yayın:* 30.09.2023

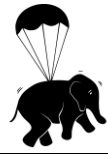
### Özet

Bu çalışma, Kaynak Temelli Görüş (KTG) ve Kaynak Bağımlılığı Kuramının (KBK) birlikte kullanıldığı çalışmalara ilişkin genel durumu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, çalışma, iki yaklaşımın bir arada kullanıldığı çalışmalar üzerine yürütülen sistematik bir literatür incelemesi olarak tasarlanmıştır. Çalışmada incelenmek üzere Scopus veri tabanından 97 çalışma belirlenmiştir. Bu çalışmalar “sadece KTG ve KBK’nin kullanıldığı derleme çalışmalar”, “sadece KTG ve KBK’nin kullanıldığı ampirik çalışmalar”, “çoklu yaklaşımın kullanıldığı derleme çalışmalar” ve “çoklu yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalar” şeklindeki dört kategori altında incelenmiştir. İnceleme kapsamındaki çalışmalar, araştırmanın olgusu, bağlamı ve yöntemi (ve çoklu yaklaşım kullanan çalışmalarda ek olarak kullanılan teoriler) açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca, sonuç ve tartışma bölümünde, yaklaşımların çalışmalardaki kullanılma biçimleri üzerine genel olarak şu tespitler yapılmıştır: Yaklaşımların, kendi ana kavram/olgularına odaklanmaktan ziyade, kendi açıklama çerçeveleri dışında kalan diğer kavram/olguların anlaşılması için kullanıldıkları görülmüştür. Diğer kavram/olgular üzerine olan çalışmalarda da, yaklaşımların argümanlarının ele alınan olgu ile ilgili hipotez ya da önermelerin geliştirilmesinde operasyonel olarak kullanılmasından ziyade çalışmaların teorik arkaplanlarının verildiği kısımlarda daha yardımcı bir rolde kullanıldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışmalarda yaklaşımların argümanlarının ele alınan olgunun açıklanması noktasında bağımsız/ayrık bir biçimde kullanıldıkları sonucuna varılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** kaynak temelli görüş, kaynak bağımlılığı kuramı, sistematik literatür incelemesi, stratejik yönetim, örgüt kuramı

<sup>1</sup> Dr., İzmir Bakırçay Üniversitesi, İİBF, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, Türkiye, [oguzhan.ozturk@bakircay.edu.tr](mailto:oguzhan.ozturk@bakircay.edu.tr), Orcid: 0000-0001-7959-9535

<sup>2</sup> Dr., Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Türkiye, [mustafayildirim@sakarya.edu.tr](mailto:mustafayildirim@sakarya.edu.tr), Orcid: 0000-0002-3461-6351



# *A Systematic Literature Review on Studies Using Resource-Based View and Resource Dependence Theory*

## **Abstract**

This study aims to reveal how the Resource Based View (RBV) and Resource Dependence Theory (RDT) are used together. To this end, the study was designed as a systematic literature review on studies in which the two approaches are used together. A total of 97 studies were identified from the Scopus database for review in the study. These studies were analyzed under four categories as "review studies using only RBV and RDT", "empirical studies using only RBV and RDT", "review studies using multiple approaches" and "empirical studies using multiple approaches". The studies within the scope of the review were evaluated in terms of the phenomenon, context, and method of the research (and the theories used for the studies using multiple approaches). In addition, in the conclusion and discussion section, the following determinations were made on the way the approaches were used in the studies: It was seen that the approaches were used to understand other concepts/phenomena outside their explanatory framework. In the studies on other concepts/phenomena, it was determined that the arguments of the approaches are used in a more indirect/auxiliary role in the theoretical parts of the studies rather than being used operationally in the development of hypotheses or propositions related to the phenomena under consideration. In addition, it was concluded that the arguments of the approaches in the studies were used independently/individually to explain the phenomenon under consideration.

**Keywords:** resource-based view, resource dependence theory, systematic literatur review, strategic management, organization theory



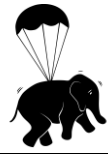
## EXTENDED ABSTRACT

**Background & Purpose:** RBV and RDT, respectively, represent strategic management and organizational theory which are considered as two separate research areas under the umbrella of management organization. Although their differences are clear, there are also points of intersection of these two research areas. Strategy is included in the RDT's explanatory framework (Pfeffer and Salancik, 2003; Coşkun and Öztürk, 2021; Öztürk, 2021a). Moreover, RDT is similar to RBV, which is one of the dominant approaches in strategic management, in that it focuses on firm resources. In this respect, these two approaches constitute a natural point of comparison for each other, and the intersection of them deserves more attention. As a matter of fact, one of the three main themes of RBV special issue in the Journal of Management in 2021 was identified as "opportunities to enhance synergy between the RBV and other theories" (Barney et al., 2021). However, although there are studies in the literature which using these two approaches together, Davis and DeWitt (2021), which is almost the only study that deals with the interaction (and/or divide) of RBV with organization theory, stated that: "To an outsider, the academic fields of strategy and organization theory look like conjoined twins. Yet to a shocking extent, when it comes to published research, the fields barely acknowledge each other's existence. In particular, organization theorists seem to have almost no knowledge of RBV".

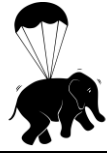
On the one hand, the similarities between the two approaches and the intersections between them as a result of "their focus on the firm resources and the close nature of the disciplines they belong to"; on the other hand, the speculation/discussion put forwarded by Davis and DeWitt (2021) as "there is a divide or little interaction between the two fields/approaches" makes it necessary to examine in depth the studies using these two approaches together. This ambivalent situation between the two approaches aroused the following curiosity in this study: How these two approaches are used together in studies? Are they used to increase the explanatory power of each other's by focusing on their own core issues, or to enhance understanding of another phenomenon? In studies focusing on another phenomenon, are they used independently to provide a lens/perspective for the different aspects/dimensions of the phenomenon, or are they used in a way that enables the synthesis of each other's arguments? Therefore, this study aims to reveal how the two approaches (RBV and RDT) are used together.

**Research Method:** This study was designed as a systematic literature review. Two stages were applied in the design of the research: i) Literature search and identifying the studies to be included in the scope of the review, and ii) Examination/analysis of the identified studies. As a result of the search with the most appropriate initial search terms combination and the application of inclusion/exclusion criteria, a total of 97 studies were identified from the Scopus database for review in the study.

**Conclusion:** Of the 97 studies, 31 are review articles and 66 are empirical articles. The studies were analyzed under four categories as "review studies using only RBV and RDT", "empirical



studies using only RBV and RDT", "review studies using multiple approaches" and "empirical studies using multiple approaches". The studies within the scope of the review were evaluated in terms of the phenomenon, context, and method of the research (and the theories used for the studies using multiple approaches). In addition, some determinations and evaluations were also made on the ways in which the approaches were used. It was seen that the approaches were used to understand other concepts/phenomena outside their explanatory framework. In the studies on other concepts/phenomena, it was determined that the arguments of the approaches are used in a more indirect/auxiliary role in the theoretical parts of the studies rather than being used operationally in the development of hypotheses or propositions related to the phenomena under consideration. In addition, it was concluded that the arguments of the approaches in the studies were used independently/individually to explain the phenomenon under consideration.



## 1. GİRİŞ

Stratejik yönetim ve örgüt kuramları, yönetim organizasyon şemsiyesi altında değerlendirilen iki ayrı disiplin/araştırma alanıdır. Stratejik yönetim, genel anlamda, firmalar arasındaki kar ve performans farklılıklarının dayanaklarını anlamaya ve açıklamaya çalışan bir araştırma alanıdır (Rumelt vd., 1991; Barca, 2005; Barney ve Arikan, 2005). Örgüt kuramları ise örgütlerin yapı, süreç ve davranışları ile ilgili olmak üzere her biri örgütler ile ilgili farklı bir boyutu açıklamak üzere geliştirilmiş açıklama çerçevelerinden müteşekkil bir araştırma alanıdır (McAuley vd., 2007; Hatch ve Cunliffe, 2013).

Aralarındaki farklar oldukça belirgin olmasına rağmen, bu iki araştırma alanının kesişim alanları da mevcuttur. Bu anlamda, öncelikle, başlıca örgüt kuramlarından birisi olan Kaynak Bağımlılığı Kuramı (KBK), bağımlılığın yönetilmesi adına firmalar tarafından girilen eylemler üzerinden stratejiye açtığı alan itibariyle (Pfeffer ve Salancik, 2003; Coşkun ve Öztürk, 2021; Öztürk, 2021a) diğer örgüt kuramlarının farklılaşmaktadır. Ayrıca, KBK, kaynakları odağa alması itibariyle stratejik yönetim alanındaki hâkim düşünce okullarından birisi olan Kaynak Temelli Görüş (KTG) ile bir benzerliğe de sahiptir. Bu benzerliklerden dolayı, bu iki yaklaşımın<sup>3</sup> birbirleri için doğal bir karşılaştırma noktası oluşturduğu ve aralarındaki arayüzün daha fazla ilgiyi hak ettiği düşünülmektedir. Nitekim, böylesi bir ilgi ve çaba, *Journal of Management* dergisinde 10 yıllık aralarla çıkan KTG özel sayılarının sonuncusu<sup>4</sup> olan 2021 yılı sayısındaki 3 ana temadan birinin “*KTG ile diğer yaklaşımlar/teoriler arasındaki sinerjiyi artırma*”<sup>5</sup> (Barney vd., 2021) olarak belirlenmesi ile de örtüşecektir. Ancak, her ne kadar literatürde bu iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı çalışmalar olsa da özelden KTG genelde stratejik yönetim alanının örgüt kuramı alanı ile etkileşimini ele alan neredeyse tek çalışma olan Davis ve DeWitt (2021)<sup>6</sup> yayınlanan araştırmalar üzerinden yaptığı değerlendirmeler neticesinde “*dışarıdan bakanlar için yapışık ikizler gibi görünmelerine rağmen esasında bu alanların birbirlerinin varlığını görmezden gelme eğiliminde olduklarını*” ifade etmişlerdir.

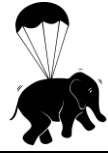
Bir yandan “kaynakları odağa almaları ve ait oldukları disiplinlerin doğaları itibariyle birbirine yakın olması sonucunda” iki yaklaşım arasındaki benzerlik ve incelenmeyi hak eden arayüzler, diğer yandan “dışarıdan bakıldığında bu benzerlikler ve arayüzler olmasına rağmen esasında iki alan/yaklaşım arasındaki etkileşimin az olduğu” yönündeki değerlendirme, bu iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı çalışmaların derinlikli olarak incelenmesini gerekli kılmaktadır. İki yaklaşım arasındaki bu ikircikli durum bu çalışma özelinde şu merakı uyandırmıştır: Acaba bu iki yaklaşım çalışmalarda birlikte nasıl kullanılmaktadırlar? Bu yaklaşımlardan birinin ana

<sup>3</sup> KTG ve KBK için teori, perspektif, kuram gibi farklı nitelermeler yapılabilmesine rağmen çalışmanın bundan sonraki kısımlarında bu açıklama çerçeveleri için yaklaşım kavramı kullanılacaktır.

<sup>4</sup> KTG, 1991 yılından bu yana 10 yıllık aralar ile kendisi için *Journal of Management* dergisinde özel sayıların çıktığı ve literatürdeki eğilim ve yönelimin bu özel sayılar ile belirlendiği bir yaklaşımdır.

<sup>5</sup> Bu tema kapsamında (aynı özel sayı içinde), KTG, paydaş teorisi ile (Freeman vd. 2021), genel olarak örgüt kuramları ile (Davis ve DeWitt, 2021) ve öğrenme teorisi ile (Greve, 2021) birlikte ele alınmış, karşılaştırılmış ve bu yaklaşım ve alanlar ile aralarındaki ilişki tartışmaya açılmıştır.

<sup>6</sup> Bu çalışmada da yukarıda ifade edilen KTG özel sayısındaki bahsi geçen tema kapsamındaki çalışmalardan birisidir.



meselelerine odaklanarak birbirlerinin açıklama güçlerini arttıracak şekilde mi, yoksa başka bir olguya yönelik anlayışı geliştirmek için mi kullanılmaktadırlar? Başka bir olguya odaklanan çalışmalarda, söz konusu olgunun farklı boyutlarına ilişkin altyapı sağlamak üzere birbirlerinden bağımsız/ayırksı bir şekilde mi, yoksa birbirlerinin argümanlarının sentezlenmesini sağlayacak şekilde mi kullanılmaktadırlar? Dolayısıyla, bu çalışmada, iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı çalışmalara ilişkin genel durumu ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu gerekçe ile, çalışmada iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı çalışmalar üzerine sistematik bir literatür incelemesi yürütülmüştür.

Çalışmada, öncelikle, inceleme kapsamına dahil edilecek ilgili çalışmaların belirlenmesi noktasında araştırmanın tasarımına ilişkin adımlara yer verilmiştir. Daha sonra, belirli kategoriler altında, çalışmaların tanımlayıcı bilgileri ve aralarındaki benzerlik/farklılıklar üzerinden alanın genel görünümüne ilişkin değerlendirmeler sunulmuştur. Son olarak, tartışma ve sonuç kısmında, yaklaşımların çalışmalardaki kullanılma ve konumlandırılma biçimlerine ilişkin tespitler ortaya konulmuştur.

## 2. ARAŞTIRMANIN TASARIMI

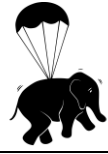
KBK ve KTG'in birlikte nasıl kullanıldığına ilişkin genel durumu ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma sistematik literatür incelemesi şeklinde tasarlanmıştır. Sistematik literatür incelemelerinin kalitesinin en önemli göstergelerinden birisi araştırmanın *tekrarlanabilir* olmasıdır (Tranfield vd., 2003; Sauer ve Seuring, 2023). Bu nedenle, incelemenin yapılacağı çalışmaların belirlenmesinden analizin nasıl yapılacağına kadar ki tüm aşamaların adım adım gösterilmesi, bir diğer ifadeyle *şeffaflığın* sağlanması gereklidir<sup>7</sup> (Block ve Fisch, 2020); ki bu sayede incelemedeki süreçler başka araştırmacılar/çalışmalar tarafından tekrarlanabilsin (Linnenluecke vd., 2020).

Tranfield vd. (2003), Öztürk (2021b) ve Sauer ve Seuring'deki (2023)<sup>8</sup> çerçeve ve yönlendirmelerden yararlanarak, bu çalışma, başlıca şu iki aşamada organize edilmiştir: i) Literatürü (t)arama ve ilgili çalışmaların belirlenmesi süreci ve ii) Belirlenen çalışmaların incelenmesi ve analiz süreci<sup>9</sup>.

<sup>7</sup> Sistematik literatür incelemelerinde herhangi bir çalışma araştırma kapsamına "rastgele" dâhil edilemez; dâhil edilecek çalışmaları belirlemede hangi kriterlerin uygulandığının ve hangi adımların atıldığının araştırmacılar tarafından gösterilmesi beklenmektedir (Öztürk, 2021b)

<sup>8</sup> Bunlar, bir sistematik literatür incelemesinin (ya da sistematik literatür incelemesinin özel bir türü olan bibliyometrik araştırmanın) nasıl tasarlanacağı ve uygulanacağına ilişkin çalışmalardır. Bu çalışmalara ek olarak, özellikle Tranfield vd. (2003)'den yararlanarak farklı araştırma alanları üzerine sistematik literatür incelemesi yürüten bazı çalışmalar da (örneğin, Kembro vd., 2014; Perdana vd., 2019; Linnenluecke vd., 2020; Magnusson ve Werner, 2023) bu araştırmanın tasarımında fikir vermiştir.

<sup>9</sup> Sistematik literatür incelemelerinde çoğunlukla Tranfield vd.'nin (2003) çerçevesi kabul edilse de hem sistematik bir literatür incelemesinin nasıl yapılacağına yönelik rehber niteliğindeki çalışmalarda hem de herhangi bir literatür üzerine sistematik literatür incelemesi yürüten çalışmalarda farklı aşama ve sınıflandırmalar ile de karşılaşmıştır. Burada okuyucu dostu olması ve araştırmacılar tarafından takibinin kolaylaştırılması açısından, süreç ve araştırmadaki aşamalar, bahsi geçen önceki çalışmalardaki tüm alt adımları içerecek şekilde iki başlıkta toplanmıştır.



### **Aşama 1: Arama ve İlgili Çalışmaların Belirlenmesi Süreci**

Sistemantik bir literatür incelemesindeki en önemli aşamalardan birisi, araştırmanın ilgi alanına giren tüm çalışmaları belirleyip inceleme kapsamına alabilmektir. Bu nedenle, ilk olarak bu aşamada, ilk arama işleminin nasıl yapıldığı, ilk arama sonuçlarında çıkan çalışmaların nasıl seçildiği (filtreleme işlemi, dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin uygulanması) ve ilgili tüm çalışmalardan oluşan nihai veri setine ulaşma süreci aktarılmıştır. Bu aşamada izlenen adımlar sırasıyla şu şekildedir:

a) KBK ve KTG'nin birlikte kullanıldığı çalışmaları belirlemek için, *Scopus*<sup>10</sup> veritabanında bir arama gerçekleştirilmiştir. İki yaklaşım da farklı şekillerde isimlendirilmektedirler. Bu nedenle, ilk arama, KBK ve KTG'ye dair farklı isimlendirmeleri kapsayacak anahtar terimler üzerinden yapılmaya çalışılmıştır. Buradaki amaç, her iki yaklaşımın farklı kullanım biçimlerini ilk arama terimleri kombinasyonuna ekleyerek yaklaşımları temsil eden potansiyel tüm çalışmaları inceleme kapsamına dahil edebilmektir. İlgili tüm çalışmalar incelemeye dahil edilmek istendiği için, aramada “yıl aralığı” bir kriter olarak değerlendirilmemiş ve net bir başlangıç noktası seçilmemiştir. Arama Mayıs 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir, dolayısıyla inceleme bu tarih itibarıyla elde edilen çalışmalar üzerinden yapılmıştır.

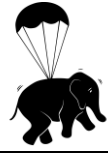
**Tablo 1.** İlk arama terimleri kombinasyonu

("resource dependenc\* theory" OR "resource dependenc\* perspective" OR "resource dependenc\* approach" OR "resource dependenc\* model\*" OR "RDT") AND ("resource-based perspective" OR "resource based perspective" OR "resource-based view" OR "resource based view" OR "resource-based theory" OR "resource based theory" OR "resource-based school" OR "resource based school" OR "RBV" OR "RBT")

b) İlk arama sonucunda; başlığında, özetinde veya anahtar kelimelerinde bu arama terimleri kombinasyonunu içeren 141 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan “doküman tipi” olarak sadece araştırma makalesi (article), erken görünümdeki makaleler (early access), derleme makaleler (review) ve kitap bölümleri (book chapter) çalışma kapsamına alınmış, bunun dışındaki çalışmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Bu eleme işlemi ile inceleme kapsamındaki çalışma sayısı 134'e düşmüştür. Bu çalışmalardan ikisi Çince ve İspanyolca dillerinde yazıldığı için bunlar kapsam dışında bırakılmıştır. Geriye İngilizce dilinde yazılmış 132 çalışma kalmıştır.

c) Bir sonraki adım olarak, 132 çalışma, gerçekten araştırma kapsamına uygun olup olmadıklarının tespit edilmesi amacıyla derinlemesine bir şekilde gözden geçirilmiştir. Bu kapsamda, çalışmaların başlık, özet, giriş bölümleri (ve gerektiği durumlarda literatür ve hipotez/önergelerin geliştirildikleri kısımlar) her iki yazar tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Daha sonra, yazarlar bir araya gelerek, inceleme esnasındaki tespitlerini birbirleriyle paylaşmışlar ve hangi çalışmaların araştırmanın amacına uygun olmadığı noktasında fikir birliğine varmışlardır. Bu aşamada 35 çalışma, araştırma kapsamına uygun olmadığı gerekçesi

<sup>10</sup> Aynı arama terimleri ile *Web of Science (Wos)* veritabanından da bir arama gerçekleştirilmiş ve çalışmada inceleme kapsamına dahil edilen (*Scopus* veritabanındaki) 97 çalışmanın hepsinin *WoS*'da da tarandığı görülmüştür.



ile elenmiş ve geriye nihai olarak incelenmek üzere 97 çalışma kalmıştır. Bir çalışmanın araştırmanın kapsamına uygunluğunun esas ölçütü, genel anlamıyla, iki yaklaşımın argümanlarının makalenin ana odağında olup olmadığıdır. Ancak tek tek ifade etmek gerekirse, uygun olmayan çalışmaların elenmesinde uygulanan kriterler aşağıdaki gibi listenebilir.

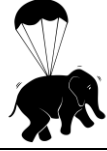
- Özellikle derleme makalelerde, yaklaşımların, makaledeki ana tartışmalara eklenmesinden ziyade sadece bulgular kısmında tasnif edilmesi veya sonuç tartışmasında ilerideki çalışmalar için önerilmesi
- Çalışmalarda KTG veya KBK yerine, sürdürülebilirlik konusunun popüler olması ile bu iki yaklaşıma çevresel/ekolojik bir bakış açısının adapte edildiği türevlerinin (örneğin Natural RDT, Natural RBV) kullanılması
- Özellikle çoklu teorilerin kullanıldığı çalışmalarda teorinin argümanlarının çalışmada tartışılmasından ziyade, sadece bir cümle ile ifade edilmesi
- Bu iki yaklaşımın isimlerinin çalışma içinde karıştırılması (örneğin bir çalışmanın başlığında KTG ifadesi kullanılmasına rağmen, çalışmanın içinde KBK teorik arka plan olarak kullanılmıştır)
- Bazı çalışmaların mükerrer olması
- Bazı çalışmaların tam metnine ulaşılamaması

### ***Aşama 2: İnceleme ve Analiz Süreci***

Bu aşama, esasında, incelenmek üzere belirlenen çalışmaların analiz edilmesiyle elde edilen sonuçların paylaşılmasıdır. Sistematik incelemenin nasıl yapılacağı ile ilgili olarak, veri setindeki çalışmalara yönelik tanımlayıcı düzeyde bilgilerin verilmesi ve yapılan eleştirel incelemeler sonucunda tematik bir analizin gerçekleştirilmesi (veya kategorik soyutlamaların yapılması) önerilmektedir (Tranfield vd., 2003). Bu sayede hem “öne çıkan konu başlıkları (kavramlar, olgular) ve araştırma soruları, yazarlar, araştırma bağlamları, temel katkıların hangi ülkelerden yapıldığı, makalelerin basım yılı, yöntem tercihleri, konu ve yöntem olarak çalışma yönelimlerinin dönemlere ayrılıp ayrılamayacağı” gibi başlıklar üzerinden söz konusu literatüre ilişkin tanımlayıcı düzeyde bilgiler sunulabilir hem de eleştirel bir inceleme yapılarak araştırma kapsamındaki çalışmalar arasındaki benzerlikler ve farklılıklardan hareketle literatürdeki boşluklar tespit edilebilir. Nitekim bir literatür incelemesinden beklenen; ele aldığı literatürün mevcut durumunu ortaya koyması, önceki çalışmaları eleştirel bir gözle değerlendirerek ve sentezleyerek alandaki boşlukları tespit etmesi ve o boşluklardan hareketle gelecek çalışmalar için birtakım önerilerde bulunmasıdır (Paul ve Cariado, 2020).

Bir literatür incelemesinden beklenen bu gereklilikleri de sağlayacak şekilde, bu çalışmada öncelikle ilgili çalışmaların genel bir görünümü verilmiştir. Bu anlamda, araştırma kapsamındaki tüm makalelerin sistematik olarak incelenmesi/analiz edilmesi için “makalenin başlığı, araştırmanın amacı ve sorusu, anahtar kelimeler, araştırmanın olgusu (ya da araştırma konusu), araştırmanın bağlamı ve araştırmada kullanılan yöntem” gibi bilgileri içeren karşılaştırma tabloları oluşturulmuştur. Her bir makale bu bilgiler doğrultusunda iki yazar





tarafından ayrı ayrı okunmuş ve tablodaki ilgili sütunlar her biri için doldurulmuştur. Bu aşamada, ayrıca, şu spektrumlar da makaleleri tasnif etmekte birer kriter olarak belirlenmiştir: i) sadece iki yaklaşımı (KTG ve KBK) kullanan çalışmalar veya çoklu yaklaşım kullanan çalışmalar ii) ampirik çalışmalar veya derleme çalışmalar. Böylesi bir tasnif, veri setindeki makalelerin daha sonra daha derinlemesine analiz edilmesini kolaylaştırılması açısından gerekli bir adım olarak görülmüştür. Bu sayede toplam makale sayısı daha küçük gruplar halinde daha derinlemesine incelenebilecek, alandaki farklı araştırma akımlarının mevcut durumu daha iyi resmedilecek ve boşluklar daha kolay tespit edilebilecektir. Buraya kadar ifade edilen adımlar uygulanarak, inceleme kapsamındaki çalışmaların genel bir görünümünün (öne çıkan konu başlıkları, yazarlar, kavramlar, ülkeler, araştırma bağlamları, yöntem tercihleri) sunulması, aralarındaki benzerliklerin ve farklılıkların tespit edilmesi ve bu benzerlik/farklılıklardan hareketle birtakım boşlukların belirlenmesi sağlanmıştır.

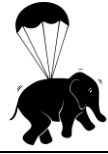
Daha sonra, bu çalışmada yakın iki disiplin kapsamında yer alan ve kaynakları odağına alan iki farklı yaklaşımın birlikte nasıl kullanıldıklarına ilişkin manzarayı ortaya koymak amaçlandığı için, sonuç ve tartışma başlığında, inceleme kapsamındaki çalışmalarda yaklaşımların nasıl kullanıldıklarına ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır. Böylesi bir değerlendirme için de analiz kapsamındaki çalışmaların gerekçelendirilmesinde veya hipotez/önergelerin geliştirilmesinde “yaklaşımların açıklamalarından doğrudan yararlanılması” veya “yaklaşımların daha yardımcı bir rolde kullanılması” spektrumundan yararlanılmıştır. Bu sayede, i) yaklaşımların kendi açıklama güçlerini arttırmak için mi yoksa başka bir olguya yönelik anlayışı geliştirmek için mi kullanıldıklarına ii) eğer başka bir olguya yönelik kullanıldılarsa, birlikte nasıl kullanıldıklarına ve birbirlerine karşı nasıl konumlandırıldıklarına ilişkin tartışmalar yürütülmüştür.

### **3. İNCELEME SONUÇLARI: İLGİLİ ÇALIŞMALARIN GENEL GÖRÜNÜMÜ VE ALANDAKİ BOŞLUKLARA İLİŞKİN TESPİTLER**

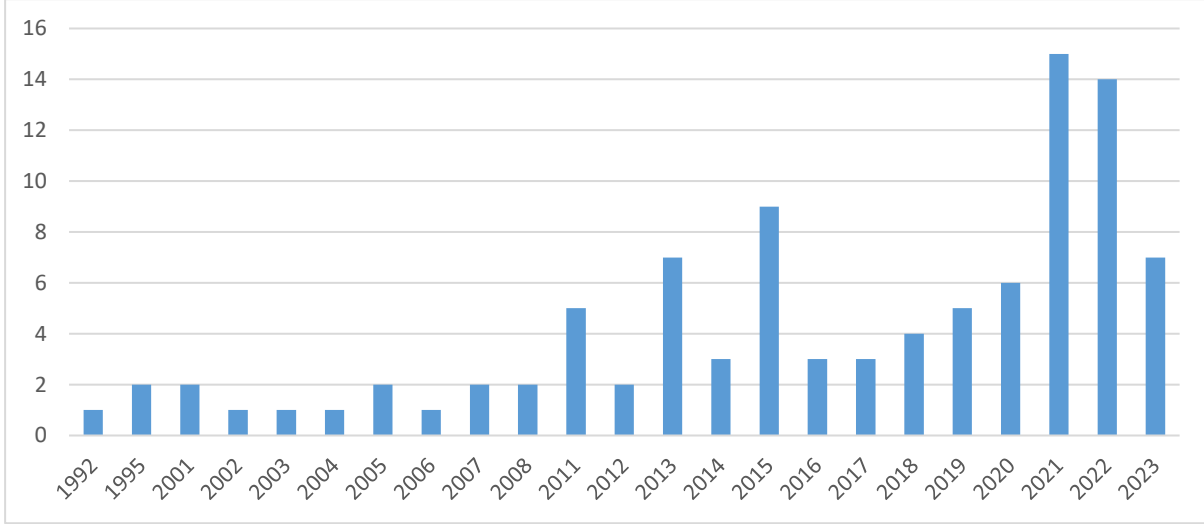
Bu başlıkta, öncelikle, inceleme kapsamındaki çalışmalara ilişkin genel bilgiler sunulacaktır. Daha sonra, belirlenen kategoriler altında, ilgili kategorideki her bir çalışmaya ait tanımlayıcı bilgilerin yer aldığı tablolar sunulacak, çalışmalar arasındaki benzerlik/farklılıklara dair birtakım tespitler yapılacak söz konusu benzerlik/farklılıklardan hareketle araştırma alanındaki boşluklar belirlenmeye çalışılacaktır.

Araştırmanın tasarımı kısmında ifade edilen adımların uygulanması sonucunda, incelenmek üzere nihai olarak 97 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan 31’i derleme, 66’sı ampirik olarak kurgulanmıştır. Yıllar itibariyle makale sayılarındaki değişim aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Grafikten görüldüğü üzere, iki yaklaşımın birlikte kullanılmasına yönelik ilginin son yıllarda bir artış göstermektedir. Özellikle 2021 yılından itibaren önemli bir artış söz konusudur. Bu sonuç ile, *Journal of Management* dergisinde 10 yıllık aralarla çıkan KTG özel sayıların sonuncusu olan 2021 yılı sayısındaki 3 ana temadan birinin “*KTG ile diğer yaklaşımlar/teoriler arasındaki sinerjiyi arttırma*” (Barney vd., 2021) şeklinde belirlenmesi örtüşmektedir.



**Şekil 1.** Yıllar itibariyle çalışma sayılarının genel görünümü

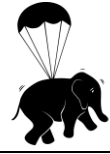


\* 2023 verileri Mayıs itibariyle elde edilen verilerdir.

İlgili çalışmalara ait tanımlayıcı bilgileri daha derinlemesine sunabilmek ve dolayısıyla veri setindeki çalışmaları daha küçük gruplara ayırabilmek için temel kategoriler belirlenmiştir. Bu çalışmanın ana meselesi iki yaklaşımın (KTG ve KBK) birlikte nasıl kullanıldığını ortaya koymak olduğu için, söz konusu kategoriler bu amaca hizmet edecek şekilde oluşturulmuştur. Bu anlamda, kategorilerin oluşturulmasındaki temel ölçüt, “yaklaşımların inceleme kapsamındaki çalışmalardaki rolleri ve kullanılma biçimleri” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda önce “sadece iki yaklaşımın kullanıldığı çalışmalar” ve “çoklu yaklaşımların kullanıldığı çalışmalar” olmak üzere temel iki kategori oluşturulmuştur. Daha sonra, bu kategoriler altında “derleme çalışmalar” ve “ampirik çalışmalar” ayrımı da iki alt kategori olarak belirlenmiştir. Çünkü çalışmanın türü (ampirik ya da derleme olarak kurgulanması) yaklaşımların bir çalışmadaki rolü (ve kullanılma biçimi) üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Dolayısıyla, inceleme kapsamındaki çalışmalara ait tanımlayıcı bilgiler i) sadece iki yaklaşımın kullanıldığı derleme çalışmalar ii) sadece iki yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalar iii) çoklu yaklaşımların kullanıldığı derleme çalışmalar iv) çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalar şeklinde dört başlık altında sunulmuştur.

### 3.1. Sadece KTG ve KBK’yı Kullanan Derleme Çalışmalar

Her bir kategoride yer alan çalışmalara ait tanımlayıcı bilgiler tablolar halinde sunulmuştur. Ancak içeriklerindeki farklılıktan dolayı, derleme ve ampirik çalışmalara ait bilgilerin sunulduğu tablolarda yer alan bilgiler açısından bir farklılık söz konusu olmuştur. Genel olarak her iki tür için de çalışmaları tanımlamak üzere hangi bilgilerin kullanılacağı noktasında “çalışmanın künyesi, anahtar kelimeleri, ele alınan olgu ve kullanılan yöntem” birer sütun olarak belirlenmiştir. Burada olgu ile kastedilen araştırmanın konusu, araştırmanın odak noktası ve/veya literatürde katkı yapılmak istenen konu başlığıdır. Ancak (özellikle derleme çalışmalarda) araştırmanın olgusu ile bağlamı sıklıkla iç içe geçmekte ve birbirine



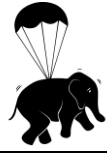
karıştırılmaktadır<sup>11</sup>. Olgu ve bağlam arasındaki farka ilişkin değerlendirmeler ampirik çalışmalar başlığında sunulacaktır.

Derleme çalışmalara ilişkin tanımlayıcı bilgilerin verileceği tablolardaki “yöntem” sütunu ile çalışmanın türü (derlemeyi hangi yöntemle yapacağı) kastedilmektedir. Bu anlamda, derleme çalışmalar açısından bir çeşitlilik söz konusudur; sistematik literatür incelemesi, meta-analiz, bütünleştirici literatür incelemesi ve/veya herhangi bir konu üzerine teorilerden yararlanarak veya teorik tartışmalar yürüterek kavramsal bir çerçeve veya önerme geliştiren çalışmalar bu farklı türlere örnektir.

**Tablo 2.** KTG ve KBK'nın kullanıldığı derleme çalışmalara ait tanımlayıcı bilgiler

Künye	Anahtar Kelimeler	Olgu	Yöntem
Parhankangas ve Arenius (2003) “From a corporate venture to an independent company- A base for a taxonomy for corporate spin-off firms”	Corporate spin-off firms, Inter-organizational relationships, Resource-based theory, Resource-dependence theory, Corporate diversification	Ana firma bölünmüş firma (spin-off) ilişkisi	Teorik tartışma
Popp et al. (2006) “Industrial districts as organizational environments: Resources, networks and structures”	Clustering, Dynamics, RBV, Resource dependency	Örgütsel bir çevre unsuru olarak sanayi bölgeleri	Teorik tartışma
Callaway (2008) “International and product Diversification- How e-commerce may help financial services firms to diversify.”	Electronic commerce, Diversification, Communication technologies, Financial services	Uluslararası pazar ve ürün çeşitlenmesi	Teorik tartışma
Akingbola (2013) “A Model of Strategic Nonprofit Human Resource Management”	Strategic HRM, Strategy, Nonprofit HRM	Stratejik kâr amacı gütmeyen insan kaynakları yönetimi	Teorik Tartışma Kavramsal Çerçeve
Tehseen ve Ramayah (2015) “Entrepreneurial Competencies and SMEs Business Success: The Contingent Role of External Integration”	Entrepreneurial competencies, External Integration, Business success, Manufacturing Industry, Malaysian SMEs	Girişimsel yetkinlik	Teorik tartışma Kavramsal çerçeve
Tehseen ve Sajilan (2016) “Network competence based on resource-based view and resource dependence theory”	Network competence, RBV, RDT, Networking	Ağ yetkinliği	Teorik Tartışma
Farndale et al. (2022) “Assessing host country national talent in emerging economies: A resource perspective review and future research agenda.”	Talent management, Emerging economies, RDT, RBV, Multinational enterprises, Polycentric staffing, Host country nationals	Yetenek yönetimi	Bütünleştirici literatür incelemesi
Kim et al. (2023) “A meta-analysis of cross-country context effects on the link between green product strategy and financial performance”	Stakeholders, RBV, Meta-analysis, Green products	Yeşil ürün stratejisi	Meta-analiz

<sup>11</sup> Özellikle derleme çalışmalarda, araştırmanın olgusunu netleştirmek için özet ve girişteki açıklamalara ek olarak çalışmaların literatür kısmı da okunmuştur. Böylelikle, kuramların aslında hangi olguya yönelik anlayışımızı geliştirdiğine dair daha rafine bir çerçeve sunmaya çalışılmıştır.



Tablo 2’den görüldüğü üzere, yaklaşımlar birlikte farklı olgulara yönelik anlayışın geliştirilmesi için kullanılmışlardır. Bu noktada, bu kategorideki çalışmalarda öne çıkan husus, çalışmalarda benimsenen yöntem ile ilgilidir. İki yaklaşımın açıklamaları genel olarak farklı olgulara yönelik anlayışın güçlendirilmesi için teorik tartışmalar şeklinde kullanılmıştır. Örneğin, Tehseen ve Ramayah (2015) işletmelerin başarısı için değerli ve maddi olmayan bir kaynak veya kabiliyet olarak girişimcilik yetkinliğinin temellendirilmesinde KTG’yi, diğer taraftan firmaların başarılı olabilmeleri ve hayatta kalabilmeleri için gerekli olan kaynak ve kabiliyetlerin elde edilebilmesinde KBK’yı kullanmışlardır. Bu temellendirmeden hareketle, yazarlar KOBİ’lerin başarısındaki bu iki ayrı belirleyici yönü içeren bir kavramsal model önermektedirler. Bir başka çalışmada, Parhankangas ve Arenius (2003), ana firmalar ile bölünmüş firmalar arasındaki ilişkinin doğası ile bölünmüş firmanın yetkinlik tabanının yenilenmesi arasındaki bağlantıları keşfetmekte KTG ve KBK’nin açıklamalarından yararlanmışlardır. Bu doğrultuda, ana firmanın kaynak tabanının bölünmüş firma için tamamlayıcılığına, ana firma ile bölünmüş firma arasındaki iş birliğinin yoğunluğuna ve bölünmüş firmanın ana firma tarafından sağlanan kaynaklara bağımlılığına odaklanmışlardır. Dolayısıyla, bu kategorideki çalışmalarda kuramların literatür incelemesi şeklinde daha yüzeysel ve tanımlayıcı bir biçimde değil de ele alınan olguya yönelik anlayışı geliştirmek için önerme veya kavramsal çerçevelerin geliştirilmesinde kullanıldıkları görülmektedir.

### 3.2. Sadece KTG ve KBK’yı Kullanan Ampirik Çalışmalar

Ampirik çalışmalarda araştırmanın bağlamı önemli bir bilgi ögesine karşılık gelmektedir. Bu nedenle ampirik çalışmalara ait tanımlayıcı bilgilerin verildiği tablolarda, “ele alınan olguya” ek olarak “araştırmanın bağlamı” da ayrı bir sütun olarak eklenmiştir. Araştırmanın bağlamı ile araştırmanın yapıldığı, verilerin toplandığı ve sonuçlarının atfedileceği özel bir mecra kastedilmektedir. Bu anlamda çeşitli örgütlenme/işletme türleri (kobiler, kar amacı gütmeyen örgütler, imalat firmalar, çok uluslu şirketler, kamu-özel ayrımı vb.), ülkeler (örneğin gelişmiş ülkeler; çok hızlı bir şekilde büyüyen Çin, Hindistan, Brezilya gibi yükselen ekonomiler, dinamik çevresel özelliklere sahip olan Tayvan, Vietnam gibi gelişmekte olan Asya ülkeleri), örgütler arası spesifik ilişkiler (tedarik zinciri ilişkisi, iştirakler ile ana firma ilişkisi gibi), yeni teknolojik gelişmeler (blockchain gibi) ve küresel bir takım gelişmeler (covid-19 pandemisi gibi) farklı bağlam örneklerini temsil etmektedir.

Yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalara ait tanımlayıcı bilgilerin verildiği Tablo 3, sırasıyla, araştırmaların olgusu, bağlamı ve yöntemi açısından öne çıkan ana temalar ve bu temalar altında değerlendirilebilecek çalışmalar üzerinden yorumlanacaktır. Bu sayede literatürün mevcut durumu (trendler, boşluklar) ve geleceği (öneriler) üzerine değerlendirme ve tespitler yapılmaya çalışılacaktır.



**Tablo 3.** KTG ve KBK'nın Kullanıldığı Ampirik Çalışmalara Ait Tanımlayıcı Bilgiler

Künye	Anahtar Kelimeler	Olgu	Bağlam	Yöntem
Matthewsa and Shulman (2005) "Competitive advantage in public-sector organizations: explaining the public good/sustainable competitive advantage paradox"	Sustainable competitive advantage, Public sector, RBV	Sürdürülebilir rekabet anlayışı	Kamu Sektörü (Sun State tarım)	Nitel (Örnek Olay)
Myloni et al. (2007) "The effects of corporate-level organizational factors on the transfer of HRM practices- European US MNCs and their Greek subsidiaries"	Human resource management, Multinational companies, Transfer of practices, Greece	Uluslararası İKY (Ana ülke İKY uygulamalarının sınır ötesine transferi)	Çok Uluslu Şirketler (Yunanistan'da iştirakleri bulunan 80 Avrupalı ve ABD'li çok uluslu şirket)	Nicel
Dias and Magriço (2011) "The impact of resource conditions and environmental uncertainty on inter-firm alliance strategies"	Belirtilmemiş	Firmalar arası ittifaklar	Portekiz İstatistik Kurumu (INE) tarafından yayınlanan en büyük firmalar	Nicel
Garavan (2012) "Global talent management in science-based firms: an exploratory investigation of the pharmaceutical industry during the global downturn"	Economic downturn, Global talent management, Science-based organisations, Top team commitment	Küresel yetenek yönetimi	Bilim temelli (science-based) firmalar (Küresel ilaç firmaları)	Nitel
Garrett Jr and Neubaum (2013) "Top Management Support and Initial Strategic Assets: A Dependency Model for Internal Corporate Venture Performance"	Belirtilmemiş	Dahili şirket girişimi (internal corporate venture's) performansı	İmalat firmaları (American Midwest'teki Yıllık cirosu 50 milyon doların üstünde olan)	Nicel
Shi and Liao (2013) "The mediating effects of interfirm business process integration and joint teamwork on firm performance in supply chains"	Interfirm business process integration, Joint teamwork, Firm performance, Strategic interdependence, Resource complementarity	Firmalar arası ittifaklar	Tedarik zinciri ilişkisi	Nicel
Hessels and Parker (2013) "Constraints, internationalization and growth: A cross country analysis of European SMEs"	SMEs, Internationalization, Inter-firm collaboration, Constraints, Europe	Uluslararasılaşma, İşbirliği stratejileri ve Büyüme	Avrupa'daki Kobiler	Nicel
Kash et al. (2014) "Healthcare strategic management and the resource based view"	Strategy implementation, Resource based view, Healthcare strategic planning, Strategic management framework	Sağlık kurumlarında stratejik yönetim	Sağlık Sistemleri (Bir eyalet içerisindeki farklı kentlerde yer alan Çocuk Sağlığı Sistemi)	Nitel
Zhu et al. (2015) "Barriers to Promoting Eco-Industrial Parks Development in China"	Eco-industrial park, Ecological modernization, Factor analysis, Industrial ecology, RDT, Technological development	Eko-endüstri parkı	Çin'deki 51 ulusal endüstri parkı.	Nicel
Husted et al. (2015) "Value Creation Through Social Strategy"	Corporate social responsibility, RBV, Resource dependency, Value creation	Kurumsal sosyal sorumluluk	Kâr amacı güden örgütler (110 Büyük İspanyol Firması)	Nicel
Jamehshooran et al. (2015) "The moderating effect of web service on the relationship between business analytics and supply chain performance"	Supply Chain Performance, Business Analytics, Supply Chain Operations Reference model, Information system	Tedarik zinciri performansı	Otomobil endüstrisi	Nicel
Lechner et al. (2016) "Vertical Coepetition and the Sales Growth of Young and Small Firms"	Belirtilmemiş	Rakipler arası dikey iş birliği (vertical coepetition)	Kobiler (Almanya'da girişim sermayesi tarafından finanse edilen firmalar)	Nicel
Sears (2017) "When are acquired technological capabilities complements rather than substitutes? A study on value creation"	Technological acquisitions, Technological overlap, Technological capabilities, Value creation, RBV, RDT	Satın alma sonrası teknolojik yeteneklerin tamamlayıcılığı	Satın alınan küçük teknoloji tabanlı imalat firmaları (97 satın alma işlemi)	Nicel
Ahammad et al. (2017) "Integration of Non-market and Market Activities in Cross-border Mergers and Acquisitions"	Belirtilmemiş	Firmaların piyasa ve piyasa-dışı faaliyetleri	Sınır ötesi birleşme ve devralmalarda birleşme sonrası entegrasyon aşaması	Nicel

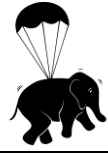


Wei and Clegg (2017) "Exploring sources of value destruction in international acquisitions: A synthesized theoretical lens"	RBV, RDT, Post-acquisition integration	Satın alma sonrası entegrasyon ve değer yıkımı	Yüksek teknoloji endüstrilerindeki uluslararası satın almalar (Farklı ülkelerdeki tıbbi teknoloji endüstrileri)	Nitel (Çoklu Örnek Olay)
Liu and Chen (2018) "The impacts of competence-based marketing capabilities: relative attention, relationship learning and collaboration development"	Attention, Relationship learning, OEM suppliers, Collaboration development, Competence-based marketing	Yetkinlik temelli pazarlama yetenekleri	Tedarikçi-alıcı ilişkileri (Tayvan'daki en büyük 1000 elektronik - imalat- firması)	Nicel
Austen and Frąckiewicz-Wronka (2018) "Stakeholders and resources in public hospitals. Towards an integrated view"	Stakeholders, RBV, RDT, Organizational effectiveness, Public hospitals	Stratejik seçimlerin mantığı	Kamu Hastaneleri (Polonya'daki 93 kamu hastanesi)	Nicel
Chang et al. (2019) "Constructing a risk management indicator model for travel agencies: a resource integration perspective"	RBT, RDT, Risk management, Content analysis, Delphi method, Analytic hierarchy process, Tourism risk, Travel agencies, strategic management	Risk Yönetimi (İşletme riski gösterge sistemi)	Tayvan seyahat acentaları	Karma Yöntem
Lu and Huang (2019) "Manufacturing strategy, organizational slack, and the formation of interfirm linkages"	Efficiency and flexibility, Interfirm linkages, Organization slack	Firmalar arası iş birliği	İmalat firmaları (Tayvan'da yarı iletken ve optoelektronik sektörlerinden halka açık 80 elektronik firması)	Nicel
Pomegbe et al. (2020) "Enhancing the Innovation Performance of Small and Medium-Sized Enterprises Through Network Embeddedness"	Competitiveness, Innovation performance, network embeddedness, relational embeddedness, structural embeddedness, cognitive embeddedness	İnovasyon Performansı	Kobiler	Nicel
Tang and Tang (2021) "Does it pay to bribe? The influence of bribery on new venture disbanding in China"	Firm bribery activity, Local economic development, New venture disbanding, Organizing activity	Yeni girişimlerin tasviyesi	Çin'deki sekiz şehirde (Tianjin, Pekin, Hangzhou, Guangzhou, Chengdu, Xi'an, Shenyang, Wuhan) bulunan 118 girişimci	Nicel
Nandi et al. (2021) "Do blockchain and circular economy practices improve post COVID-19 supply chains? A resource-based and resource dependence perspective"	Blockchain, Circular economy, Supply chain, COVID-19, RBV, Resilience	Tedarik zinciri kesintisi	COVID-19 döneminde blok-zinciri ve döngüsel ekonomi faaliyetleri (ABD veya globalde farklı sektörlerdeki firmalar)	Nitel
Fındıkoğlu et al. (2021) "Partnering for prosperity: small IT vendor partnership formation and the establishment of partner pools"	Rbv, RDT, SMEs, IT service providers, IT partnership formation	Ortaklık Oluşumu (Bilişim Teknolojisi Hizmet Ortaklığı)	Küçük ve orta ölçekli bilişim teknolojisi şirketleri	Nitel (Çoklu örnek olay)
El Ebrashi and El-Batawy (2021) "Dependence and Resourcefulness: A Typology of Social Impact Scaling Strategies"	Social venture, RBV, RDT, Typology, Scale up, Venture growth, Social impact	Büyüme stratejileri	Sosyal girişimler (Mısır'daki 20 sosyal girişim)	Nitel
Xiong et al. (2021) "Centrally administered state owned enterprises engagement in China's public-private partnerships: a social network analysis"	Public-private partnerships, state-owned enterprises, RBV, RDT, Social network analysis	Kamu -Özel ortaklığı ağı	Çin'de merkezi olarak yönetilen kamu iktisadi teşebbüsleri (Ulaşım ve çevre koruma sektörleri)	Nitel
Ko et al. (2021) "Exploring the factors affecting technology transfer in government-funded research institutes The Korean case"	Technology transfer, Government-funded research institutes, RDT, RBV, Technology licensing office	Teknoloji transfer performansı	Kore'de devlet tarafından finanse edilen araştırma enstitüleri	Nicel
Liu et al. (2021) "The more the better vs. less is more: Strategic alliances, bricolage and social performance in social enterprises"	Bricolage, Social enterprises, Social impact scaling, Strategic alliances, Entrepreneurial orientation	Stratejik ittifaklar, brikolaj ve sosyal performans	Çinli sosyal girişimciler	Nicel



Zhuang et al. (2021) "Examining antecedents, consequences, and contingencies of proactive environmental strategy"	Social capital, Proactive environmental strategy, Internationalization, RBV, Environmental dynamism, RDT	Sosyal sermaye ve proaktif çevre stratejisi ilişkisi	Çin'deki imalat firmaları	Nicel
Tseng et al. (2021) "Resource utilization model for sustainable solid waste management in Vietnam: A crisis response hierarchical structure"	Sustainable solid waste management, RBV, RDT, Fuzzy interpretive structural modeling, Matrix of cross-impact multiplications applied to classification	Sürdürülebilir katkı atık yönetimi	Covid-19 pandemisi döneminde Vietnam	Nicel
Chand and Tarei (2021) "Do the barriers of multi-tier sustainable supply chain interact? A multi-sector examination using resource-based theory and resource-dependence theory"	Sustainable supply chain, Multi-tier suppliers' network, DEMATEL, Barriers	Karşılıklı ilişkilerin sürdürülebilirliğin deki engeller	Çok katmanlı tedarik zinciri ilişkileri	Nicel
Nofiani et al. (2021) "The dynamics between balanced and combined ambidextrous strategies: a paradoxical affair about the effect of entrepreneurial orientation on SMEs' performance"	Entrepreneurial orientation, Innovation ambidexterity, Balanced dimension, Combined dimension, SMEs' performance, Social network ambidexterity	İki Yönlü (ambidexterity) stratejiler	Kobiler (Endonezya, Yogyakarta'da 205 moda firması sahibi/yöneticisi)	Nicel
Zhang et al. (2022) "Research on Successful Factors and Influencing Mechanism of the Digital Transformation in SMEs"	Digital transformation, SMEs, Success factors, Employee skills	Dijital Dönüşüm	Çin'deki Kobiler	Nicel
Barroso-Castro et al. (2022a) "Listed SMEs and innovation: the role of founding board members"	Board of directors, Innovation, Entrepreneurial SMEs, Founders	Yenilik (inovasyon) yönetiminde kurucu yönetim kurullarının rolü	Kobiler	Nicel
Kumar (2022) "Internal flexibility in health-care organizations: a value-laden perspective on sustainability"	Sustainability, Internal flexibility, Health-care organizations, Emerging market	İç esneklik ve Sürdürülebilirlik	Hindistan'daki kamu sağlık bakım sistemi	Nicel (Örnek olay)
Jin and Shao (2022) "Power-leveraging paradox and firm innovation: The influence of network power, knowledge integration and breakthrough innovation"	Network power, Knowledge power Relational power, Knowledge integration, Breakthrough innovation	Çığır Açıcı inovasyon Ağları	Çin'deki Yüksek Teknoloji endüstrileri	Nicel
Kuo et al. (2022) "Proactive environmental strategies in the hotel industry: eco-innovation, green competitive advantage, and green core competence"	Proactive environmental strategies, Eco-innovation, Green competitive advantage, Green core competence	Proaktif Çevre Stratejileri	Otel Endüstrisi (Tayvan'daki otel çalışanları)	Nicel
Romero-Castro et al. (2023) "Finance, technology, and values: A configurational approach to the analysis of rural entrepreneurship"	Financial inclusion, Digital inclusion, Values, The Way of St. James, Entrepreneurship, Fuzzy-set qualitative comparative analysis	Kırsal girişimcilik	İnanç turizmi (2010-2019 döneminde İspanya'nın Galiçya Bölgesindeki hac yolları)	Nitel
Li et al. (2023) "The impact of creating shared value strategy on corporate sustainable development: From resources perspective"	Creating shared value, Corporate sustainable development, Social performance, Environmental performance, Financial performance	Paylaşılan değer stratejisi	Çin'de çeşitli alt sektörlerde faaliyette bulunan imalat firmaları	Nicel
Donelli et al. (2023) "Philanthropy patterns in major Australian performing arts organizations"	Philanthropy, Performing arts, Resource dependence, RBV	Hayırseverlik	Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar (Avustralya'daki sahne sanatları endüstrisi)	Nitel (örnek olay)
Zhang et al. (2023) "The Strategic Resources and Competitive Performance of Family Owned and Non Family Owned Firms in the Retail Business of Los Angeles"	Family-owned business, RBV, Strategic resources, Competitive performance, Retail business	Firmanın stratejik kaynaklarının performansa etkisi	Aile sahipliğindeki ve aile sahipliğinde olmayan perakende şirketleri	Nicel



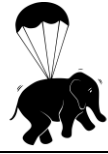


Tablo 3’te görüldüğü üzere, KTG ve KBK’nın birlikte kullanıldığı ampirik çalışmalarda ele alınan olgular açısından “Firmalar arası iş birliği stratejileri”, “Sürdürülebilirlik”, “İnovasyon”, “Girişimcilik” ve “İnsan Kaynakları Yönetimi” gibi ana tema başlıkları öne çıkmaktadır. Firmalar arası iş birliği stratejileri noktasında Shi ve Liao (2013), Dias ve Magriço (2011) ve Liu vd., (2021) firmalar arası ittifaklar konusundaki anlayışın geliştirilmesinde; Sears (2017) ve Wei ve Clegg (2017) satın alma işlemleri ile ilgili; Lechner vd. (2016) işbirliğinin özel bir türü olarak rakipler arası işbirliği (coopetition) konusunda; Fındıkoğlu vd. (2021) ortaklığın oluşumunu açıklamada; Xiong vd. (2021) özel bir işbirliği türü olarak kamu-özel ortaklığını açıklamada; Lu ve Huang (2019), El Ebrashi ve El-Batawy (2021), Hessels ve Parker (2013) ise firmalar arası işbirliği ve büyüme konularına yönelik olarak iki yaklaşımın açıklamalarından yararlanmıştı. Sürdürülebilirlik teması altında toplanan çalışmalarda genel olarak kurumsal sosyal sorumluluk (Husted vd., 2015), katı atık yönetimi (Tseng vd., 2021), ekolojik sanayi bölgeleri (Zhu vd., 2015), örgütlerin iç esnekliği (Kumar, 2022) ve paylaşılan değer stratejisi (Li vd., 2023) olgularına odaklanılmıştır. Sürdürülebilirlik çalışmalarının son yıllarda yoğunluk kazanması ayrıca dikkat çeken bir sonuç olarak paylaşılmaktadır. İki yaklaşımın birlikte kullanıldığı ampirik çalışmalarda öne çıkan diğer bir tema da inovasyon olarak belirlenmiştir. Bu noktada, çığır açıcı inovasyon ağları (Jin ve Shao, 2022), inovasyon yönetiminde kurucu yönetim üyelerinin rolü (Barroso-Castro vd., 2022a) ve inovasyon performansı (Pomegbe vd., 2020) iki yaklaşımın birlikte kullanılmasıyla açıklanmaya çalışılan inovasyon ana teması altındaki olgular olarak değerlendirilmektedir. Son yıllardaki popüler konu başlıklarından birisi olan proaktif çevre stratejileri (Zhuang vd., 2021; Kuo vd., 2022) olgusu ise sürdürülebilirlik ve inovasyon çalışmalarının kesişiminde yer almaktadır. Girişimcilik de iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı ampirik çalışmalardaki ana temalardan birisi olarak belirlenmiştir. Bu anlamda iç girişimcilik (Garrett Jr ve Neubaum, 2013), yeni girişimlerin tasviyesi (Tang ve Tang, 2021) ve kırsal girişimcilik (Romero-Castro vd., 2023) öne çıkan olgulardır.

Bir diğer ana tema olarak İnsan Kaynakları Yönetimi (İKY) belirlenmiştir. İKY çalışmaları görece daha geleneksel bir çalışma alanını ifade etmektedir. Bu kapsamda ana ülke İK uygulamalarının sınır ötesine transferi (Myloni vd., 2007) ve küresel yetenek yönetimi (Garavan, 2012) iki yaklaşımın birlikte kullanılarak anlaşılmaya çalışıldığı İKY olguları olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu olguların özellikle İKY içindeki daha özel bir çalışma alanı olan Uluslararası İKY başlığında yer alması ayrıca dikkat çekici bir tespit olarak paylaşılabilir.

İki yaklaşımın birlikte kullanıldığı ampirik çalışmalarda, yoğunlukla tercih edilmeleri nedeniyle, öne çıkan araştırma bağlamları şu şekilde sıralanabilir: Kobiler (Hessels ve Parker, 2013; Lechner vd., 2016; Pomegbe vd., 2020; Barroso-Castro vd., 2022a; Nofiani vd., 2021; Fındıkoğlu vd., 2021), imalat firmaları (Garrett Jr ve Neubaum, 2013; Lu ve Huang, 2019; Sears, 2017), tedarik zinciri ilişkisi (Chand ve Tarei, 2021; Liu ve Chen, 2018), Çin (Jin ve Shao, 2022; Xiong vd., 2021), Hindistan (Kumar, 2022) ve Vietnam (Tseng vd., 2021) gibi Asya ülkeleri, kâr amacı gütmeyen örgütler (Donelli vd., 2023) ve sosyal girişimler (Liu vd., 2021; El Ebrashi ve El-Batawy, 2021). Bunların kesişimini bağlam olarak belirleyen çalışmalar da bulunmaktadır: Çin’deki kobiler (Zhang vd., 2022), Çin’deki imalat firmaları (Li vd., 2023;





Zhuang vd., 2021) gibi. Bunların dışında sağlık sistemi ve sağlık endüstrisi (Kash vd., 2014; Austen ve Frackiewicz-Wronka, 2018; Wei ve Clegg, 2017) sektör düzeyinde öne çıkan önemli bağlamsal unsurlardan birisi olarak dikkat çekmektedir.

İki yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalarda yöntem olarak çok büyük oranda (%75) nicel araştırma kurgusu benimsenmiştir: Bu kategorideki 40 çalışmadan 30'unda nicel, 9'unda nitel ve sadece birinde karma yöntem kullanılmıştır. Buradaki çalışmalarda ele alınan olguların doğasının nicel yöntemin kullanılmasında belirleyici olduğu düşünülmektedir.

### 3.3. Çoklu Yaklaşım Kullanan Derleme Çalışmalar

Bu ve sonraki başlıkta, çoklu yaklaşımları kullanan çalışmalara ait tanımlayıcı bilgiler sunulacaktır. Söz konusu çalışmalarda KTG ve KBK'ya ek olarak başka yaklaşımlar da kullanıldığı için bu kısımdaki tablolara hangi teorilerin kullanıldığını gösteren bir sütun daha eklenmiştir.

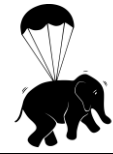
Çoklu yaklaşımların kullanıldığı derleme çalışmalarda, sadece KTG ve KBK'nın kullanıldığı çalışmalara kıyasla, ele alınan olgular açısından daha dağınık bir görünüm söz konusudur. Bu nedenle, bu kategorideki çalışmalarda ele alınan olgular açısından, daha yoğun çalışmaları itibarıyla, öne çıkan ana temaların belirlenmesinde zorlanılmıştır. Yine de öne çıkan ana temaları şu üç başlıkta toplayabiliriz: i) örgütler arası ilişki ve iş birlikleri ii) dış kaynak kullanımı ve iii) tedarik zinciri ilişkisi. Örgütler arası ilişki ve iş birlikleri teması altında uluslararası dağınık teknoloji birimlerinden oluşan ağlar (Medcof, 2001), firmalar arasındaki bağımlılık ilişkilerinin yönetilmesi noktasında başvurulan eylemler (Ahmed ve Pratap, 2022) ve örgütler arası iş birliği (Lee ve Hung, 2022) olguları ele alınmaktadır. Dış kaynak kullanımı teması altında ise bilgi sistemlerinin dış kaynak kullanımı (Cheon vd., 1995) ve ana faaliyetlerin dış kaynak kullanımı (Strange, 2011) olguları yer almaktadır. Tedarik zinciri, bu kategorideki çalışmalarda ele alınan olgular açısından belirlenen diğer bir ana temadır. Çevresel değişimlerin hızlı olduğu ortamlarda tedarik zincirlerindeki dinamiklik (Yin ve Ran, 2021), tedarik zinciri entegrasyonu (Perdana vd., 2019) ve tedarik zincirlerinde bilgi paylaşımı (Kembro vd., 2014) bu tema altında ele alınan olgulardır.

Ancak bu temalar altında toplanan çalışmaların bu kategorideki toplam çalışma sayısının görece düşük bir kısmını karşıladığını da ifade etmek gerekir. Dolayısıyla burada oluşturulan temalar bu kategorinin genelini yansıtmada noktasında kısıtlı bir görünüm sunmaktadır. Bu durumun, çoklu teorilerin çeşitli bağlamlarda herhangi bir olgu ile ilgili anlayışın geliştirilmesinde kullanılabilmesinden kaynaklandığı söylenebilir.



**Tablo 4.** Çoklu Yaklaşımın Kullanıldığı Derleme Çalışmalara Ait Tanımlayıcı Bilgiler

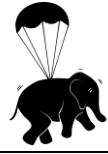
Çalışma	Anahtar Kelimeler	Teoriler*	Olgu	Yöntem
Wright and McMahan (1992) "Theoretical Perspectives for Strategic Human Resource Management"	Belirtilmemiş	KK, KBK, İMK, KTG, Siberetik model, VK, Davranışsal perspektif	Stratejik insan kaynakları yönetimi	Teorik Tartışma
Cheon et al. (1995) "Theoretical perspectives on the outsourcing of information systems"	Belirtilmemiş	VK, KBK, KTG, İMK	Bilgi sistemlerinin dış kaynak kullanımı	Teorik Tartışma, Kavramsal çerçeve
Medcof (2001) "Resource-Based Strategy And Managerial Power In Networks Of Internationally Dispersed Technology Units"	Technology, Resources, Dependency, Power, Structure	KTG, KBK, Vroom-Yetton Liderlik Modeli	Uluslararası düzeyde dağınık teknoloji birimlerinden oluşan ağların yönetimi	Teorik tartışma
Gabrielsson and Huse (2005) "Outside directors in SME boards- a call for theoretical reflections"	Boards of directors, Outside directors, SMEs, Family firms, Venture capital	VK, KBK, KTG	Yönetim kurullarındaki dış yöneticilerin katkıları ve rolleri	Teorik tartışma, Kavramsal çerçeve
Street and Cameron (2007) "External Relationships and the Small Business: A Review of Small Business Alliance and Network Research"	Belirtilmemiş	KBK, KTG, DT	Küçük işletmelerin dış çevre ile ilişkileri	Sistemantik literatür incelemesi, Kavramsal çerçeve
Ofori-Dankwa and Julian (2011) "Utilizing an Integrative Multilens Model Explaining Firm Performance in Double-Void Emerging Economies"	Belirtilmemiş	KK, KBK, KTG	Firma performansı	Teorik tartışma
Strange (2011) "The outsourcing of primary activities: Theoretical analysis and propositions"	Externalization, Outsourcing, RDT, RBV, Transaction cost economics	İMK, KBK, KTG	Ana faaliyetlerin dış kaynak kullanımı	Teorik tartışma
Connelly et al. (2011) "Toward a "theoretical toolbox" for sustainability research in marketing"	Sustainability, Organization theory	İMK, VK, KK, ÖEK, KBK, KTG, SAT, ÜKT, sinyal teorisi (signaling theory)	Sürdürülebilir pazarlama	Teorik Tartışma
Kembro et al. (2014) "Theoretical perspectives on information sharing in supply chains: a systematic literature review and conceptual framework"	Supply chain management, Supply chain, Information sharing, Literature review, Theoretical perspectives	İMK, Kaynak Yönetimi Teorileri, DY, KBK, KTG	Tedarik zincirlerinde bilgi paylaşımı	Sistemantik literatür incelemesi, Kavramsal çerçeve
Cullen and Parker (2015) "Improving performance in project-based management: synthesizing strategic theories"	Project management, Performance management, Theory, Resource management	Kısıtlar teorisi (theory of constraints), KBK, KTG	Proje yönetimi	Teorik tartışma, Kavramsal çerçeve
Frynas and Yamahaki (2016) "Corporate social responsibility: Review and roadmap of theoretical perspectives"	Belirtilmemiş	PT, KBK, KTG, VK	Kurumsal sosyal sorumluluk	Teorik Tartışma, Kavramsal çerçeve, Sistemantik literatür incelemesi
Blankenburg (2018) "Theoretical Framework for Intellectual Capital Reporting of NPOs"	Belirtilmemiş	VK, KK, KTG, PT, KBK	Kâr amacı gütmeyen örgütlerin entelektüel sermaye raporlaması	Teorik tartışma
Khairuddin et al. (2019) "A conceptual study on contingent impact of external integration on innovation SME business success relationship"	SMEs business success, Innovations, RBV, Strategic Contingency Theory, RDT	KTG, DY, KBK	İnovasyon	Teorik tartışma, Kavramsal çerçeve



Perdana et al. (2019) "Broad span of supply chain integration: theory development"	Supply chain integration, RDT, RBV	DY, İMK, KTG, KBK	Tedarik zinciri entegrasyonu	Sistematiik literatür incelemesi, Teorik tartışma
Mahapatra et al. (2020) "Sourcing strategy across product life cycle stages: relevance of multiple-mode governance"	Product life cycle, Organisation theory, Governance mechanism, Risk aversion, Sourcing strategy	İMK, KTG, SMK, KBK	Kaynak yönetim mekanizmalarının etkinliği	Teorik Tartışma
Cuervo-Cazurra and Li (2021) "State ownership and internationalization: The advantage and disadvantage of stateness"	State-owned multinationals, State owned enterprises, State ownership, Stateness, Multinationals, Governance, Internationalization; International business	VK, KBK, KK, KTG	Devlet sahipliğindeki uluslararası işletmeler	Sistematiik literatür incelemesi
Yin and Ran (2021) "Theoretical exploration of supply chain viability utilizing blockchain technology"	Blockchain technology, supply chain viability, RDT, RBV, TOE theory	TOÇ, KBK, KTG	Tedarik zinciri dinamikliği (viability)	Teorik tartışma
Ahmed and Pratap (2022) "Constraint absorption in emerging economies: the role of business groups"	Emerging economies, Business groups, Institutional theory, Emerging markets, RDT, Constraint absorption	KTG, KBK, KK	Firmalar arası bağımlılık ilişkilerinin yönetilmesi (constraint absorption)	Teorik tartışma
Lee and Hung (2022) "Meta-Analysis of Collaboration and Performance: Moderating Tests of Sectoral Differences in Collaborative Performance"	Belirtilmemiş	KBK, KK, KTG	Örgütler arası iş birliği	Meta-analiz
Hafiz et al. (2022) "Towards the Underlying Theories of Small Firm Growth: A Literature Review"	Capability, Growth, Review, Small firm, Underlying theories	KTG, KBK, ÜKT, BTG, DYY	Küçük işletmelerin büyümesi	Sistematiik Literatür incelemesi
Wigger and Lauvås (2022) "Collective resources in entrepreneurship: a reconceptualisation of resource mobilization"	Collective resources, Resource mobilisation, Governance of resources, Social arrangements, Opportunity exploitation	KTG, KBK, KK	Girişimci firmaların kaynak mobilizasyonu	Teorik tartışma, Kavramsal çerçeve
Magnusson and Werner (2023) Conceptualisations of incumbent firms in sustainability transitions: Insights from organisation theory and a systematic literature review	Automotive industry, environmental innovation, incumbent, organisational behaviour, sustainability transition, systematic literature review	DYY, KTG, KBK, KK, Örgütsel öğrenme	Sürdürülebilirlik dönüşüm / geçişlerinde yerleşik firmalar	Sistematiik literatür incelemesi, Kavramsal çerçeve
Kumalaningrum et al. (2023) "Ambidexterity in Indonesian SMEs: A systematic review and synthesis for future research"	Ambidexterity, COVID-19, RBV, RDT, Social networks theory	KBK, KTG, SAT	Kobilerin çift yönlü (ambidexterity) stratejileri	Sistematiik literatür incelemesi

\* İMK (İşlem Maliyeti Kuramı), KK (Kurumsal Kuram), VK (Vekalet Kuramı), PT (Paydaş Teorisi), DY (Durumsal/Koşul Bağımlılık Yaklaşımı), ÖEK (Örgütsel-Popülasyon Ekolojisi Kuramı), SAT (Sosyal Ağ Teorisi), TOÇ (Teknoloji Organizasyon Çevre Modeli), DT (Denge Teorisi / equilibrium theory), ÜKT (Üst Kademe Teorisi / upper echelons theory), SMK (Sosyal Mübadele Kuramı), DYY (Dinamik Yetenekler Yaklaşımı), BTG (Bilgi Temelli Görüş)

Bu kategorideki çalışmalar, kullanılan yaklaşımlar açısından değerlendirildiğinde, sırasıyla KK, İMK ve VK'nın KTG ve KBK ile birlikte en fazla kullanılan yaklaşımlar olduğu görülmüştür. Bunlardan özellikle İMK, "dış kaynak kullanımı" ve "tedarik zinciri" konularının ele alınmasında KTG ve KBK yaklaşımlarına katkı sunmuştur. KK en fazla birlikte kullanılan



yaklaşım olmasına rağmen, kuramın açıklama kapsamının geniş olması hasebiyle herhangi bir olgu üzerine kullanılabilmesinden dolayı, KTG ve KBK ile birlikte kullanıldığı çalışmalarda ortak bir olgu tespit edilememiştir. Söz konusu yaklaşımların çalışmalarda nasıl konumlandırıldığı ile ilgili olarak iki örnek çalışma üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır. Örneğin Ahmed ve Pratap (2022) örgütlerin hayatta kalmak için ihtiyaç duydukları kaynakları nasıl temin edecekleri, bunları edemedikleri durumda ortaya çıkacak belirsizlikleri nasıl yönetecekleri bağlamında KBK, bu ihtiyaç duyulan kaynakların maddi ve maddi olmayan kaynaklar şeklinde ayrılması noktasında KTG ve özellikle yükselen ekonomilerde işletme gruplarının siyasi meşruiyete sahip olmaları hasebiyle değerli kaynaklara ulaşmada daha avantajlı olmalarını gerekçelendirmede ise KK kullanmışlardır. Bir başka çalışmada Cheon vd. (1995) bilgi sistemlerinin dış kaynak kullanımı olgusunu incelemede KTG ve KBK'ye ek olarak İMK ve VK'yı kullanmışlardır. Söz konusu çalışmada KTG firmaların rekabet üstünlüğü elde etmek için uygulayacakları stratejilerde kullanacakları bilgi sistemleri kaynak ve kabiliyet havuzlarını belirleme, KBK firmaların sahip olmadıkları kritik kaynakları dış kaynak kullanımı yoluyla diğer örgütlerden sağlarken ortaya çıkan bağımlılık ilişkilerini açıklamada, İMK bilgi sistemlerinin firma içinde uygulanmasına bir alternatif olarak dış kaynak kullanımını değerlendirmede ve bu işlemlerin başka bir firmadan sağlanması neticesinde bunu sağlayan firma ile yapılan sözleşmenin şartlarını yerine getirmek açısından, VK dış kaynak kullanımı yoluyla elde edilen bilgi sistemleri işlemlerinde bu hizmeti sağlayan firma ile alan firma arasında bir asillik-vekillik ilişkisinin oluşabileceği ve bu vekaletten kaynaklanan maliyet ve belirsizliklerin açıklanmasında kullanılmıştır.

Bu kategorideki diğer bir tespit, sadece iki yaklaşımın kullanıldığı çalışmalara göre, çoklu yaklaşımların kullanıldığı derleme çalışmalarında daha eski tarihli çalışmaların sayısının görece fazla olmasıdır. Diğer bir ifadeyle, herhangi bir olgu ile ilgili anlayışın geliştirilmesi adına çok sayıda yaklaşımın bakış açılarının (teorik tartışma ya da literatür incelemesi şeklinde) kullanılması görece daha önce uygulanan bir yöntem olarak değerlendirilebilir.

### 3.4. Çoklu Yaklaşım Kullanan Ampirik Çalışmalar

Çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalara ait tanımlayıcı bilgilerin sunulduğu tablo aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

**Tablo 5.** Çoklu yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalara ait tanımlayıcı bilgiler

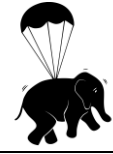
Çalışma	Anahtar Kelimeler	Teoriler*	Olgu	Bağlam	Yöntem
Teng et al. (1995) "Decisions to Outsource Information Systems Functions: Testing a Strategy-Theoretic Discrepancy Model"	Decision Processes, Information Management, Strategy, Policy	KBK, KTG, SYT	Bilgi Sistemlerinin dış kaynak kullanımı	Farklı sektörlerdeki şirketler (Kurumsal düzeydeki üst düzey bilgi sistemleri yöneticileri)	Nicel
Donada (2001) "Co-development partnerships: consequences for car suppliers"	Co-development, Buyer-supplier partnerships, Force of proposition, Car industry, PLS methods	İMK, KTG, KBK	Birlikte geliştirme iş birliği	Otomotiv sektöründeki Alıcı-Tedarikçi ilişkileri	Nicel



Kern et al. (2002) "Exploring ASP as sourcing strategy Theoretical perspectives, propositions for practice"	Outsourcing, Application services provision, Interdisciplinary contingency theory, case research approach	İMK, VK, KTG, KBK	Kaynak bulma stratejisi olarak Uygulama hizmet sağlayıcıları	Uygulama Hizmet sağlayıcı firmalar (Amerika ve Avrupa'daki çeşitli uygulama hizmet sağlayıcıları)	Nitel (Örnek Olay)
Jaw and Liu (2004) "Towards an integrative framework of strategic international human resource control: the case of Taiwanese subsidiaries in the People's Republic of China"	International human resource contro, competitive strategies, Inter-organizational interdependencies, Taiwanese subsidiaries operating in China.	KTG, KBK, KK	Uluslararası insan kaynakları kontrolü	Çin'de faaliyet gösteren Tayvan merkezli iştirakler	Nicel
Nordqvist and Minichilli (2008) "What makes boards in small firms active?"	Small firms, Board task involvement, Knowledge, Board evaluations, Norway	VK, KBK, KTG	Yönetim kurullarının aktifliği-katılımı	Küçük firmalar (5-30 arasında çalışanı olan 347 Norveç firması)	Nicel
McCarthy-Byrne and Mentzer (2011) "Integrating supply chain infrastructure and process to create joint value"	Governance, Supply chain management, Resource management, Cross-functional integration	KBK, KTG, İMT	Tedarik zinciri değer entegrasyonu	Tedarikçi- Alıcı ilişkileri (ABD'de yedi farklı sektördeki firmalar)	Karma Yöntem
Murphy et al. (2012) "Small firm entrepreneurial outsourcing: Traditional problems, nontraditional solutions"	Business improvement, Innovation, Supplier partner selection, Process design, Contract negotiation, Process planning, SMEs, Entrepreneurialism, Outsourcing	İMK, KTG, KBK	Dış Kaynak Kullanımı	Küçük girişimci firmalar (Şangay Kuluçka Merkezindeki 6 girişimsel teşebbüs)	Nitel (Örnek Olay)
Sun and Lee (2013) "Enhancing innovation through international joint venture portfolios: From the emerging firm perspective"	International joint venture portfolios, emerging economies, structural embeddedness, portfolio characteristics	KBK, KTG, AT	İnovasyon Yönetimi	Yükselen Ekonomiler (Çin'deki elektronik ve bilgi teknolojisi endüstrilerindeki uluslararası ortak girişimler)	Nicel
Lai et al. (2013) "Transaction-Specific Investments, Relational Norms, and ERP Customer Satisfaction: A Mediation Analysis"	Customer satisfaction, ERP, Mi-cromediational chain, Relational norms, Service quality, Transaction-specific investment, Trust	İMK, KTG, KBK	Kurumsal kaynak planlama uygulamaları	Çin	Nicel
Pangarkar and Wu (2013) "Alliance formation, partner diversity, and performance of Singapore startups"	Alliance strategy, Partner diversity, Firm performance, Startups, Internet sector	KBK, KTG, ÖÖY	Stratejik ittifaklar	Yüksek teknoloji start-up firmaları (Singapur merkezli İnternet şirketleri)	Nicel
Maseda et al. (2015) "Impact of Outsiders on Firm Performance over Different Generations of Family-Owned SMEs"	Belirtilmemiş	VK, KBK, KTG	Yönetim kurullarına dışardan gelen yöneticilerin (outsider) katkıları ve rolleri	Aile şirketi olan KOBİ'ler (aile sahipliğindeki 369 İspanyol şirket)	Nicel
Özpolat et al. (2015) "Food Aid Procurement and Transportation Decision-making in Governmental Agencies: The United Nations/European Union versus the United States Approach"	Humanitarian logistics, food aid, RBV, RDT, Transaction cost economics	İMK, KTG, KBK	Devlet Kurumlarının Gıda yardımının tedarik zinciri	ABD ile Birleşmiş Milletler (BM) ve Avrupa Birliği (AB) Gıda yardım programları	Nitel (Çoklu Örnek Olay)
Denicolai et al. (2015) "The Dynamics Of The Outsourcing Relationship"	Outsourcing, Externalization; Isolating mechanisms, Power asymmetries, Dynamics	İMK, KTG, KBK	Dış kaynak kullanımı	Apple-Foxconn vakası	Nitel (Örnek Olay)



den Hond et al. (2015) "What Prompts Companies to Collaboration With NGOs? Recent Evidence From the Netherlands"	NGOs, Corporate responsibility, Stakeholders, Cross-sectoral interactions	KTG, KBK, SAT	Şirketlerin STK'lar ile etkileşimi	Büyük şirketlerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk (Hollanda'daki ciro açısından en büyük 500 firma)	Nitel
Demian et al. (2018) "Family control and innovativeness in private firms: the mediating role of board task performance"	Innovativeness, Board task performance, Family control, Private firm	VK, KTG, KBK	Aile üyelerinin Yönetim kurullarını kontrolü ve yenilikçilik ilişkisi	Aile işletmesi olan kobiler	Nitel
Zacharia et al. (2019) "The emerging role of coepetition within inter-firm relationships"	Strategic management, Asia, Case study, Buyer-supplier relationships, Supplier management	KBK, KTG, OT	Rakipler arası iş birliği (coepetition)	Firmalar arası ilişkiler (Hindistanda'ki otomotiv, bilişim ve hazır giyim sektörlerindeki 21 yönetici)	Nitel
Ji (2020) "Does factor market distortion affect industrial pollution intensity? Evidence from China"	Factor market distortion, Industrial pollution intensity, Ownership, Moderating effect	KK, KBK, KTG	Çevresel (endüstriyel) kirlilik ve faktör piyasasındaki bozulma	Çin	Nitel
Idris and Saridakis (2020) "Women directors and exporting activity: the moderating role of network advice"	Women directors, SMEs, Exporting activity, Network advice	KTG, KBK, SAT	Firmaların ihracat performansını açıklamada cinsiyet farklılıkları	Kobiler	Nitel
Raziq et al. (2020) "Subsidiary country managers and subsidiary development: Upper echelons and resource-based perspectives"	New Zealand, RBV, RDT, subsidiary country manager, subsidiary development, upper echelons theory	ÜKT, KTG, KBK	İştiraklerin (subsidiary) gelişimi	Yabancı sermayeli iştirakler (Yeni Zelanda'daki 429 yabancı sermayeli yan kuruluş)	Nitel
Nag et al. (2021) "Investigating drivers of circular supply chain with product-service system in automotive firms of an emerging economy"	Grey-DEMATEL, Product-service system, Circular economy, RBV, RDT, Stakeholder theory, End-of-Life	KTG, KBK, PT	Döngüsel tedarik zinciri	Hindistan otomotiv endüstrisi	Nitel
Tran et al. (2020) "Empirical Examination of Factors Influencing the Adoption of Green Building Technologies: The Perspective of Construction Developers in Developing Economies"	Green building Technologies, Adoption intention, Construction developer, Developing Economies, Vietnam	İYT, KBK, KTG	Yeşil bina teknolojisi	Gelişmekte Olan Ülke: Vietnam (142 inşaat müteahhidi)	Nitel
Schmid and Baldermann (2021) "CEOs' International Work Experience and Compensation"	Executive compensation, Human capital theory, RDT, RBV, International top managers, International work experience, Maturity, Cultural distance	KBK, KTG, BST	Yöneticilerin uluslararası iş deneyimi	Avrupa'nın en büyük 500 firmasının CEO'ları	Nitel
Santos et al. (2022) "Corporate sustainability of Portuguese seaports"	Corporate sustainability, Seaport sector, Reputation, Institutional theory, RBV, RDT	KK, KBK, KTG	Kurumsal sürdürülebilirlik	Portekiz liman sistemi	Nitel
Dourado Freire et al. (2022) "Technology-based business incubators: the impacts on resources of startups in Brazil"	Resources, Technology business incubators, Technology startups, Emerging economies, Brazil	KTG, KBK, TFV	Teknoloji girişimlerinin ihtiyaç duyduğu kaynaklar	Kuluçka merkezlerindeki teknoloji start-up firmaları	Karma (Çoklu Örnek Olay)
Barroso-Castro et al. (2022b) "SME growth speed: The relationship with board capital"	Small business, SMEs, Growth, Corporate	KTG, KBK, PP	Yönetim kurulu sermayesi	Kobiler	Nitel



Bag et al. (2022) "Examining collaborative buyer-supplier relationships and social sustainability in the "new normal" era: the moderating effects of justice and big data analytical intelligence"	Collaborative buyer-supplier relationships, Organizational justice, Big data analytical intelligence, Social sustainability, COVID-19 pandemic, New-normal era	KTG, KBK, Gevşek Bağlantı Teorisi	İşbirlikçi alıcı-tedarikçi ilişkisi ve sosyal sürdürülebilirlik	Covid-19 döneminde tedarikçi-alıcı ilişkilerindeki taraflar	Nicel
--	--	-----------------------------------	---	---	-------

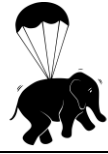
\* İMK (İşlem Maliyeti Kuramı), KK (Kurumsal Kuram), VK (Vekalet Kuramı), PT (Paydaş Teorisi), SAT (Sosyal Ağ Teorisi), ÜKT (Üst Kademe Teorisi / upper echelons theory), AT (Ağ Teorisi), OT (Oyun Teorisi), İYT (İnovasyonun Yayılması Teorisi / Diffusion of Innovation Theory-DOI), SYT (Stratejik Yönelim Teorisi / Strategic Orientation Theory), BST (Beşeri Sermaye Teorisi / Human Capital Theory), İMT (İlişkisel Mübadele Teorisi / relational exchange theory), ÖÖY (Örgütsel Öğrenme Yaklaşımı), TFV (Toplam Faktör Verimliliği), PP (Penrosyan Perspektif)

Çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalarda ele alınan olgular açısından değerlendirildiğinde; "Dış kaynak kullanımı", "Firmalar arası iş birliği stratejileri", "İnsan kaynakları yönetimi" ve "Tedarik zinciri yönetimi" gibi ana temalar belirlenmiştir. Dış kaynak kullanımı teması altında küçük firmaların girişimsel dış kaynak kullanımı (Murphy vd., 2012), dış kaynak kullanımı ilişkisinin dinamikleri (Denicolai vd., 2015), kaynak bulma stratejisi olarak uygulama hizmet sağlayıcıları (Kern vd., 2002), bilgi sistemlerin dış kaynak kullanımı (Teng vd., 1995) olguları ele alınmıştır. Çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalarda öne çıkan diğer bir ana tema olarak firmalar arası iş birliği stratejileri altında birlikte geliştirme iş birliği (Donada, 2001), stratejik ittifaklar (Pangarkar ve Wu, 2013), iş birliğe dayalı alıcı-tedarikçi ilişkisi (Bag vd., 2022) olguları çalışmalara konu edinmiştir. İnsan kaynakları yönetimi teması altında yöneticilerin uluslararası iş deneyimi (Schmid ve Baldermann, 2021), yönetim kurulu sermayesi (Barroso-Castro vd., 2022b), firmaların ihracat performanslarını açıklamada cinsiyet farklılıklarının rolleri (Idris ve Saridakis, 2020), yönetim kurullarındaki dış yöneticilerin katkı ve rolleri (Maseda vd., 2015), küçük firmalarda yönetim kurullarının aktifliği (Nordqvist ve Minichilli, 2008), Uluslararası insan kaynakları kontrolü (Jaw ve Liu, 2004) olguları öne çıkmaktadır. Çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalarda belirlenen son tema tedarik zinciri ilişkidir. Bu tema altında ele alınan olgular sırasıyla döngüsel tedarik zinciri (Nag vd., 2021), tedarik zinciri değer entegrasyonu (McCarthy-Byrne ve Mentzer, 2011), devlet kurumlarının gıda yardımlarının tedariki (Özpolat vd., 2015) şeklindedir.

Çoklu yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalarda araştırma bağlamları olarak Kobiler (Maseda vd., 2015; Deman vd., 2018; Murphy vd., 2012; Nordqvist ve Minichilli, 2008; Idris ve Saridakis, 2020; Barroso-Castro vd., 2022b), Çin (Jaw ve Liu, 2004; Lai vd., 2013; Sun ve Lee, 2013; Ji, 2020) ve Hindistan, Singapur, Vietnam ve Brezilya gibi diğer gelişmekte olan ekonomiler (Pangarkar ve Wu, 2013; Zacharia vd., 2019; Nag vd., 2021; Tran vd., 2020; Dourado Freire vd., 2022) öne çıkmaktadır.

Çoklu yaklaşımların kullanıldığı ampirik çalışmalardaki yöntem tercihleri açısından bir değerlendirme yapıldığında, iki yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalara benzer bir şekilde, çok büyük oranda nicel araştırma kurgusunun benimsendiği görülmektedir. Bu kategorideki 28 çalışmadan 20'sinde nicel, 6'sında nitel ve ikisinde karma yöntem kullanılmıştır. İki yaklaşımın kullanıldığı ampirik çalışmalardaki değerlendirmeye benzer şekilde, buradaki çalışmalarda da ele alınan olguların doğasının nicel yöntemin kullanılmasında belirleyici olduğu düşünülmektedir.



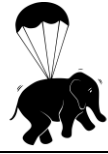


Bu kategorideki çalışmalar, kullanılan yaklaşımlar açısından değerlendirildiğinde, derleme çalışmalardaki ile bir benzerlik söz konusudur. Tablo incelendiğinde sırasıyla İMK, VK ve KK'nın KTG ve KBK'ya en fazla katkı sağlayan yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Söz konusu yaklaşımların çalışmalarda nasıl konumlandırıldığı ile ilgili olarak iki örnek çalışma üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır. Portekiz limanlarının kurumsal sürdürülebilirliğini konu alan Santos vd. (2022) KK, KBK ve KTG'nin açıklamalarından yararlanmıştır. Bunun için Oliver (1991)'in modelinden yararlanarak KK ve KBK'yı liman işletmeleri üzerindeki dışsal etkiler ve KTG'yi işletmelerin sahip olması gereken içsel özellikler odağında kullanmışlardır. Bu doğrultuda, Portekiz liman sistemi üzerindeki kurumsal baskıların açıklanmasında KK, firmaların varlıklarını devam ettirebilmeleri için gerekli olan bir kaynak olarak değerlendirilen sosyal onayın sağlanmasında firmaların topluma olan bağımlılığını açıklamada KBK ve son olarak toplum tarafından sağlanan sosyal onay sonucunda kazanılan kurumsal itibarın firmaya rekabet üstünlüğü sağlayan bir yetenek olarak görülmesinde KTG'den yararlanılmıştır. Kern vd. (2002) ise firmaların ihtiyaç duydukları bilişim teknolojileri kaynaklarını dış kaynak kullanımı aracılığıyla elde etmeyi bir beceri olarak değerlendirmede ve bunun firmaya bir rekabet üstünlüğü sağlayacağını açıklamada KTG, firmaların bu şekilde dış kaynaklardan yararlanırken alıcı ve satıcı firma arasında oluşan bağımlılık ilişkilerini açıklama noktasında KBK, bilgi teknolojilerinin dış kaynaklardan temin edilmesinin firmalar açısından işlem maliyetini artırma potansiyelini tartışmaya açması bakımından İMK, bilişim teknolojilerinin dış kaynak kullanımı yoluyla temin edilmesinde alıcı firmalar ile satıcı firmalar arasındaki ilişkide ortaya çıkabilecek risk/belirsizliklerin ve muhtemel potansiyel maliyetlerin sözleşmelere dahil edilip edilemeyeceği noktasında VK'yı kullanmıştır.

#### **4. SONUÇ ve TARTIŞMA YERİNE: YAKLAŞIMLARIN KULLANILMA BİÇİMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**

Yönetim organizasyon şemsiyesi altındaki iki yakın disiplin olan stratejik yönetim ve örgüt kuramı alanlarında kaynakları odağına alan iki farklı yaklaşım olarak KTG ve KBK'nın birlikte kullanılıp kullanılmadıkları, eğer birlikte kullanılıyorsa birbirlerinin açıklama güçlerini arttıracak şekilde konumlandırılıp konumlandırılmadıkları merakı üzerine böylesi bir çalışma tasarlanmıştır. Bu doğrultuda KTG ve KBK'nın nasıl birlikte kullanıldığına ilişkin manzarayı ortaya koymak amacıyla, iki yaklaşımın birlikte kullanıldığı çalışmalar üzerine sistematik bir literatür incelemesi yürütülmüştür. Bu kapsamda, önceki başlıklarda, belli kategoriler temelinde inceleme kapsamındaki çalışmalara ilişkin tanımlayıcı düzeyde bilgilere yer verilmiş, çalışmalar arasındaki benzerlikler/farklılıklar tespit edilmeye çalışılmış ve bu benzerlik/farklılıklardan hareketle alanın genel görünümüne ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu başlıkta ise, çalışmanın genel amacına da karşılık gelecek şekilde, yaklaşımların çalışmalardaki rolleri ve kullanım biçimlerine ilişkin bir tartışma yürütülmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu tartışma şu iki alt başlık üzerinden yürütülecektir.





#### **4.1. Yaklaşımların Kendi Açıklama Güçlerini Arttırmak için mi, Yoksa Başka Bir Olguya Yönelik Anlayışı Geliştirmek için mi Kullanıldıklarına Dair Tespit ve Değerlendirmeler**

Genel bir değerlendirme yapıldığında, inceleme kapsamındaki 97 çalışmadan sadece dört tanesi KTG veya KBK'nın ana tartışma ve açıklamaları ile ilgilidir. Geri kalan çalışmaların tamamı bu yaklaşımların açıklama kapsamı dışında kalan başka olgulara yönelik anlayışın geliştirilmesi odağında yürütülmüştür.

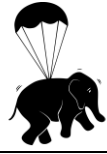
Yaklaşımların kendi açıklama güçlerini arttırmak üzere kullanıldığı dört çalışmadan üçü KTG'nin temel meselesi üzerine iken, sadece bir çalışma KBK'nın bağımlılık ile ilgili açıklamalarına yöneliktir. Bu kapsamda, Matthews ve Shulman (2005) KTG'nin ana sorunsalı olan "sürdürülebilir rekabet avantajının kaynaklarını" kamu sektörü açısından ele almıştır. Ele aldığı olgu itibarıyla KTG'nin açıklama gücünü artırma amacındaki bir diğer çalışma olan Ofori-Dankwa ve Julian (2011) hem piyasa kurumlarının hem de üretim faktörlerinin düşük seviyelerde olduğu gelişmekte olan ekonomilerde "firma performansına" yönelik bir açıklama sunmak amacıyla teorik bir tartışma yürütmüşlerdir. Zhang vd. (2023) yine KTG'nin ana meselesine odaklanarak, aile sahipliğinde olan ve olmayan perakende şirketleri açısından "firmanın stratejik kaynaklarının performansına etkisini" açıklamaya çalışmıştır. Ahmed ve Pratap (2022), KBK'nın ana açıklama çerçevesindeki anlayışı geliştirmek üzere, "bağımlılığın firmalar için oluşturduğu belirsizliklerin yönetilmesi" meselesini geliştirmekte olan ülkelerdeki işletme grupları üzerinden incelemiştir.

Söz konusu yaklaşımların başka olgulara yönelik anlayışın geliştirilmesi noktasında birlikte nasıl kullanıldıklarına dair tartışma, çalışmanın amacı doğrultusunda, aşağıdaki alt başlıkta detaylandırılmıştır.

#### **4.2. Başka Bir Olguya Yönelik Olan Çalışmalarda Yaklaşımların Kullanılma ve Konumlandırılma Biçimleri Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler**

İnceleme kapsamındaki çalışmalarda yaklaşımların daha çok başka olgulara yönelik anlayışı geliştirmek üzere kullanıldığı ifade edilmişti. Burada söz konusu çalışmalarda yaklaşımların nasıl kullanıldıkları ve konumlandırıldıklarına ilişkin genel tespitler üzerine bir değerlendirme yapılmıştır.

Yaklaşımların çalışmalarda doğrudan veya dolaylı kullanıldıklarına ilişkin ikili bir ayrım yapılabilir. Doğrudan kullanım ile kastedilen, araştırmanın gerekçelendirilmesinde, hipotez ve önermelerin geliştirilmesinde yaklaşımların açıklamalarına daha merkezi bir biçimde yer verilmesidir. Dolaylı kullanım ile kastedilen ise yaklaşımların araştırmanın (yukarıdaki gibi operasyonel boyutlarına karşılık gelmeyecek şekilde) sadece arka plandaki mantığının şekillendirilmesinde kullanılması ya da literatürdeki bir başlık olarak verilmesi kastedilmektedir. İnceleme kapsamındaki çalışmalarda yaklaşımların daha çok dolaylı bir biçimde kullanıldıkları görülmektedir. Yazarlar tarafından yapılan tartışmalar neticesinde, dolaylı kullanımın da iki şekilde tezahür ettiğine dair bir sonuca ulaşılmıştır.

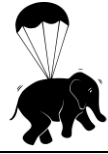


- İlk dolaylı kullanım biçimi olarak, yaklaşımların en fazla öne çıkan ve dolayısıyla açıklayıcılık gücünün yüksek olduğu argümanlarını<sup>12</sup> kullanma eğiliminin olduğu görülmüştür. Bu anlamda yaklaşımları dolaylı bir biçimde kullanan çalışmalarda genel olarak KTG “içsel” bir bakış açısıyla KBK ise “dışsal” odağı açısından ele alınmışlardır. Özellikle, inceleme sonuçlarının verildiği kategorilerden birisi olan “*sadece KTG ve KBG’nin birlikte kullanıldığı çalışmalarda*”, harici pazar hususları/bağımlılık ilişkileri üzerinden *dışsallık* ve dahili kaynak konfigürasyonları tartışmaları üzerinden *içsellik* vurgusunun açıklayıcılık gücü açısından ön plana çıktığı görülmektedir.
- İkinci dolaylı kullanım biçimi olarak, bir araştırmacı tarzı olarak, yaklaşımların argümanlarının olgulara yönelik anlayışı geliştirme noktasında “*araçsal*” bir mantıkla kullanıldıkları tespit edilmiştir. İlgili çalışmalarda araştırmacıların yaklaşımların argümanlarını araştırmada ele alınan olgunun kabul edilebilirliğini gerekçelendirmede kullandıkları görülmektedir. “*Araştırma amacının meşrulaştırılması*” olarak ifade edilebilecek bu durum da özellikle inceleme sonuçlarının verildiği kategorilerden bir diğeri olan “*çoklu yaklaşımların kullanıldığı çalışmalarda*” daha fazla tercih edilmiştir. Bu durum araştırmanın kabul edilme olasılığının artması, daha geniş okuyucu kitlesine ulaşması ve ilgili kitle tarafından anlaşılıp, benimsenmesini kolaylaştırıcı bir bağlam oluşturulması açısından değerlendirilebilir. Dergilerin yayın süreçlerinin kendine özgü işleyişi de göz önüne alındığında, konunun “*pragmatist*” yönünün de tartışmaya bir boyut katacağı söylenebilir.

Yaklaşımların çalışmalarda birbirlerine karşı nasıl konumlandırıldıkları noktasında “birbirlerinden bağımsız/ayrık” ve “argümanlarının sentezlenmesi” şeklinde kullanıldıklarına dair ikili bir ayırım yapılabilir. İnceleme kapsamındaki çalışmalarda yaklaşımların daha çok birbirlerinden bağımsız/ayrık bir şekilde konumlandırıldıkları görülmektedir. Bu durum, yukarıda bahsedildiği gibi, ilgili çalışmalarda yaklaşımların araştırma olgusunun belirli bir yönünü açıklama noktasında “*araçsal*” bir amaçla kullanılmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Böylesi bir amaç doğrultusunda, farklı yaklaşımların argümanlarını etkileşime sokma ve bir sentez oluşturma anlayışıyla kavramsal derinliğin elde edilmesi noktasından uzaklaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla, esasında buradaki ayırım, yukarıdaki ayırım (kullanım biçimi: dolaylı ve doğrudan) ile ilişkilidir ve ortaya çıkan durum birbirleri üzerinden açıklanabilir.

Yaklaşımların dolaylı bir biçimde kullanımlarına ilişkin tespit edilen bu iki durumun, Davis ve DeWitt’in (2021) “dışarıdan yakın/bütünleşik olarak görülen iki alan arasında esasında büyük bir bölünmenin olduğu” tespitini haklı çıkardığı düşünülmektedir. Bu durum, giriş bölümünde KTG’deki genel eğilimlerden birisi olarak “diğer kuramlarla sinerjiyi arttırmak” temasının ne denli gerçekleştirebileceği/gerçekleştirilmediği noktasında başka bir spekülasyonu da gündeme getirmektedir. Çünkü her ne kadar iki yaklaşıma çalışmalarda birlikte yer verilse de gerçekten birbirleri arasındaki sinerjiyi arttıracak şekilde veya birbirlerinin argümanlarını sentezleyerek

<sup>12</sup> Yaklaşım ve kuramların açıklama çerçeveleri açısından genellikle bir boyutu/özelliği öne çıkar. Bu nedenle, söz konusu yaklaşım ve kuramların esasında konu ile çok yakından ve derinlemesine bir ilgisi olmayan araştırmacılar tarafından hep bu özellikleri açısından bilindiği kabulü üzerine bu ayırım yapılmaktadır.



ele alınmadıkları için “birlikte kullanılmaları” nitelemesini ne kadar sağladıkları tartışmaya açıktır.

#### 4.3. Gelecek Çalışmalar için Öneriler

Yukarıda yapılan tespit ve değerlendirmeler ışığında, gelecek çalışmalar için şu öneriler sunulabilir:

- Yaklaşımların argümanlarının, ampirik sınanabilirlikleri adına, araştırmanın tasarımında doğrudan kullanımına odaklanılabilir. Böylelikle ilgili araştırmaların (amaç, yöntem ve sonuç açısından) yaklaşımlar ile ilişkisinin daha sıkı kurulmasına ve yaklaşımların açıklama güçlerinin artmasına olanak sunulmuş olacaktır.
- Yaklaşımların ana tartışma ve açıklama kapsamı içerisine giren olgulara yönelik çalışmalara daha fazla yoğunlaşılabilir. Bu sayede, yaklaşımların, argümanlarını doğrudan sınayabilmelerini ve/veya açıklama güçlerini artırma imkânı sağlayan teorik tartışmaları yapmaya yönelik bir zemin elde edecekleri düşünülmektedir.
- Yaklaşımlar arasındaki etkileşim eksiliğini ortadan kaldırmak adına, farklı yaklaşımların argümanlarının birbirini tamamlayıcı yönleri ön plana çıkarılarak, kuramsal genişlemeyi ve kavramsal derinleşmeyi sağlayacak araştırmalar (hem teorik hem de ampirik) tasarlanmalıdır.

#### Kaynakça

- Ahammad, M. F., Tarba, S. Y., Frynas, J. G., & Scola, A. (2017). Integration of non-market and market activities in cross-border mergers and acquisitions. *British Journal of Management*, 28(4), 629-648.
- Ahmed, M., & Pratap, S. (2022). Constraint absorption in emerging economies: The role of business groups. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(6), 1253-1270.
- Akingbola, K. (2013). A model of strategic nonprofit human resource management. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 24, 214-240.
- Austen, A., & Frąckiewicz-Wronka, E. (2018). Stakeholders and resources in public hospitals. Towards an integrated view. *Argumenta Oeconomica*, 1(40), 253-274.
- Bag, S., Choi, T. M., Rahman, M. S., Srivastava, G., & Singh, R. K. (2022). Examining collaborative buyer-supplier relationships and social sustainability in the “new normal” era: The moderating effects of justice and big data analytical intelligence. *Annals of Operations Research*, 1-46.
- Barca, M. (2005). Stratejik yönetim düşüncesinin evrimi: Bilimsel bir disiplinin oluşum hikâyesi. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 7-38.
- Barney, J. B., & Arikan, A. M. (2005). The resource-based view: Origins and implications. In M. A. Hitt, R. E. Freeman, & J. S. Harrison (Eds.), *The blackwell handbook of strategic management*, (pp. 123-182). Blackwell Publishing.



- Barney, J. B., Ketchen Jr, D. J., & Wright, M. (2021). Bold voices and new opportunities: An expanded research agenda for the resource-based view. *Journal of Management*, 47(7), 1677-1683.
- Barroso-Castro, C., Domínguez de la Concha Castañeda, M., & Rodríguez Serrano, M. D. L. Á. (2022a). Listed SMEs and innovation: the role of founding board members. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 18(2), 901-934.
- Barroso-Castro, C., Domínguez-CC, M., & Rodríguez-Serrano, M. Á. (2022b). SME growth speed: The relationship with board capital. *Journal of Small Business Management*, 60(2), 480-512.
- Blankenburg, K. (2018). Theoretical framework for intellectual capital reporting of NPOs. In K. Blankenburg (Ed.), *Intellectual capital in German non-profit organisations: An empirical study* (pp. 79-97). Springer.
- Block, J., & Fisch, C. (2020). Eight tips and questions for your bibliographic study in business and management research. *Management Review Quarterly*, 70(3), 307-312.
- Callaway, S. K. (2008). International and product diversification: How e-commerce may help financial services firms to diversify. *International Journal of Commerce and Management*, 18(1), 31-46.
- Chand, P., & Tarei, P. K. (2021). Do the barriers of multi-tier sustainable supply chain interact? A multi-sector examination using resource-based theory and resource-dependence theory. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 27(5), 100722.
- Chang, T. Y., Shen, C. C., & Li, Z. W. (2019). Constructing a risk management indicator model for travel agencies: A resource integration perspective. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 24(10), 1021-1033.
- Cheon, M. J., Grover, V., & Teng, J. T. (1995). Theoretical perspectives on the outsourcing of information systems. *Journal of information Technology*, 10(4), 209-219.
- Connelly, B. L., Ketchen, D. J., & Slater, S. F. (2011). Toward a “theoretical toolbox” for sustainability research in marketing. *Journal of The Academy of Marketing Science*, 39, 86-100.
- Coşkun, R., & Öztürk, O. (2021). *Örgüt kuramlarında bağımlılık olgusu ve kaynak bağımlılığı kuramı: Bir araştırma çerçevesi önerisi*. Sakarya Yayıncılık.
- Cuervo-Cazurra, A., & Li, C. (2021). State ownership and internationalization: The advantage and disadvantage of stateness. *Journal of World Business*, 56(1), 101112.
- Cullen, K., & Parker, D. W. (2015). Improving performance in project-based management: Synthesizing strategic theories. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 64(5), 608-624.
- Davis, G. F., & DeWitt, T. (2021). Organization theory and the resource-based view of the firm: The great divide. *Journal of Management*, 47(7), 1684-1697.



- Deman, R., Jorissen, A., & Laveren, E. (2018). Family control and innovativeness in private firms: the mediating role of board task performance. *Management Decision*, 56(2), 295-310.
- den Hond, F., de Bakker, F. G., & Doh, J. (2015). What prompts companies to collaboration with NGOs? Recent evidence from the Netherlands. *Business & Society*, 54(2), 187-228.
- Denicolai, S., Strange, R., & Zucchella, A. (2015). The dynamics of the outsourcing relationship. In R. V. Tulder, A. Verbeke, & R. Drogendijk (Eds.), *The future of global organizing* (Vol. 10, pp. 341-364), Emerald Group Publishing Limited.
- Dias, J., & Magriço, V. M. (2011). The impact of resource conditions and environmental uncertainty on inter-firm alliance strategies. *Applied Economics*, 43(6), 757-765.
- Donada, C. (2001). Co-development partnerships: Consequences for car suppliers. *International Journal of Automotive Technology and Management*, 1(2-3), 183-195.
- Donelli, C. C., Rentschler, R., Fanelli, S., & Lee, B. (2023). Philanthropy patterns in major Australian performing arts organizations. *Journal of Management and Governance*, 1-30.
- Dourado Freire, C., Sacomano Neto, M., Morales, H. F., & Rodrigues Antunes, L. G. (2022). Technology-based business incubators: The impacts on resources of startups in Brazil. *International Journal of Emerging Markets*, vol. ahead-of-print no. ahead-of-print.
- El Ebrashi, R., & El-Batawy, L. (2021). Dependence and resourcefulness: A typology of social impact scaling strategies. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1-41.
- Farndale, E., Beamond, M., Corbett-Etchevers, I., & Xu, S. (2022). Accessing host country national talent in emerging economies: A resource perspective review and future research agenda. *Journal of World Business*, 57(1), 101256.
- Findikoğlu, N. M., Ranganathan, C., & Watson-Manheim, M. B. (2021). Partnering for prosperity: Small IT vendor partnership formation and the establishment of partner pools. *European Journal of Information Systems*, 30(2), 193-218.
- Freeman, R. E., Dmytriyev, S. D., & Phillips, R. A. (2021). Stakeholder theory and the resource-based view of the firm. *Journal of Management*, 47(7), 1757-1770.
- Frynas, J. G., & Yamahaki, C. (2016). Corporate social responsibility: Review and roadmap of theoretical perspectives. *Business Ethics: A European Review*, 25(3), 258-285.
- Gabrielsson, J., & Huse, M. (2005). Outside directors in SME boards: A call for theoretical reflections. *Corporate Board: Role, Duties and Composition*, 1(1), 28-37.
- Garavan, T. N. (2012). Global talent management in science-based firms: An exploratory investigation of the pharmaceutical industry during the global downturn. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(12), 2428-2449.



- Garrett Jr, R. P., & Neubaum, D. O. (2013). Top management support and initial strategic assets: A dependency model for internal corporate venture performance. *Journal of Product Innovation Management*, 30(5), 896-915.
- Greve, H. R. (2021). The resource-based view and learning theory: Overlaps, differences, and a shared future. *Journal of Management*, 47(7), 1720-1733.
- Hafiz, N., Latiff, A. S. A., Islam, M. A., Saif, A. N. M., & Wahab, S. A. (2022). Towards the underlying theories of small firm growth: A literature review. *FIIB Business Review*, 11(1), 36-51.
- Hatch, M. J., & Cunliffe, A. L. (2013). *Organization theory: Modern, symbolic, and postmodern perspectives* (third Edition). Oxford University Press.
- Hessels, J., & Parker, S. C. (2013). Constraints, internationalization and growth: A cross-country analysis of European SMEs. *Journal of World Business*, 48(1), 137-148.
- Husted, B. W., Allen, D. B., & Kock, N. (2015). Value creation through social strategy. *Business & Society*, 54(2), 147-186.
- Idris, B., & Saridakis, G. (2020). Women directors and exporting activity: The moderating role of network advice. *Economics and Business Letters*, 9(2), 106-113.
- Jamehshooran, B. G., Shaharoun, A., & Haron, H. N. (2015). The moderating effect of web service on the relationship between business analytics and supply chain performance. *Journal of Theoretical & Applied Information Technology*, 76(1), 97-108.
- Jaw, B. S., & Liu, W. (2004). Towards an integrative framework of strategic international human resource control: The case of Taiwanese subsidiaries in the People's Republic of China. *The International Journal of Human Resource Management*, 15(4-5), 705-729.
- Ji, Z. (2020). Does factor market distortion affect industrial pollution intensity? Evidence from China. *Journal of Cleaner Production*, 267, 122136.
- Jin, Y., & Shao, Y. F. (2022). Power-leveraging paradox and firm innovation: The influence of network power, knowledge integration and breakthrough innovation. *Industrial Marketing Management*, 102, 205-215.
- Kash, B. A., Spaulding, A., D. Gamm, L., & E. Johnson, C. (2014). Healthcare strategic management and the resource based view. *Journal of Strategy and Management*, 7(3), 251-264.
- Kembro, J., Selviaridis, K., & Näslund, D. (2014). Theoretical perspectives on information sharing in supply chains: A systematic literature review and conceptual framework. *Supply Chain Management: An International Journal*, 19(5/6), 609-625.
- Kern, T., Kreijger, J., & Willcocks, L. (2002). Exploring ASP as sourcing strategy: Theoretical perspectives, propositions for practice. *The Journal of Strategic Information Systems*, 11(2), 153-177.

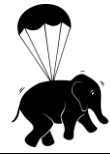


- Khairuddin, S., Qureshi, Z. H., Wahid, R. A., Tehseen, S., Pathan, Z. H., & Khan, M. R. K. (2019). A conceptual study on contingent impact of external integration on innovation SME business success relationship. *International Journal of Financial Research*, 10(5), 370.
- Kim, J., Woo, H. S., Balven, R., & Hoetker, G. (2023). A meta-analysis of cross-country context effects on the link between green product strategy and financial performance. *Journal of Strategy and Management*, 16(1), 56-75.
- Ko, S., Kim, W., & Lee, K. (2021). Exploring the factors affecting technology transfer in government-funded research institutes: The Korean case. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 7(4), 228.
- Kumalaningrum, M. P., Ciptono, W. S., Indarti, N., & Purnomo, B. R. (2023). Ambidexterity in Indonesian SMEs: A systematic review and synthesis for future research. *Cogent Business & Management*, 10(1), 2199490.
- Kumar, P. (2022). Internal flexibility in health-care organizations: a value-laden perspective on sustainability. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(3), 721-742.
- Kuo, F. I., Fang, W. T., & LePage, B. A. (2022). Proactive environmental strategies in the hotel industry: eco-innovation, green competitive advantage, and green core competence. *Journal of Sustainable Tourism*, 30(6), 1240-1261.
- Lai, F., Li, X., & Lai, V. S. (2013). Transaction-specific investments, relational norms, and ERP customer satisfaction: A mediation analysis. *Decision Sciences*, 44(4), 679-711.
- Lechner, C., Soppe, B., & Dowling, M. (2016). Vertical coopetition and the sales growth of young and small firms. *Journal of Small Business Management*, 54(1), 67-84.
- Lee, D., & Hung, C. (2022). Meta-analysis of collaboration and performance: Moderating tests of sectoral differences in collaborative performance. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 32(2), 360-379.
- Li, W. J., Zhu, W., & Wang, B. (2023). The impact of creating shared value strategy on corporate sustainable development: From resources perspective. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 30(5), 2362-2384.
- Linnenluecke, M. K., Marrone, M., & Singh, A. K. (2020). Conducting systematic literature reviews and bibliometric analyses. *Australian Journal of Management*, 45(2), 175-194.
- Liu, F. H., & Chen, L. J. (2018). The impacts of competence-based marketing capabilities: Relative attention, relationship learning and collaboration development. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 33(7), 896-910.
- Liu, W., Kwong, C. C., Kim, Y. A., & Liu, H. (2021). The more the better vs. less is more: Strategic alliances, bricolage and social performance in social enterprises. *Journal of Business Research*, 137, 128-142.
- Lu, L. H., & Huang, Y. F. (2019). Manufacturing strategy, organizational slack, and the formation of interfirm linkages. *Chinese Management Studies*, 13(1), 70-92.



- Magnusson, T., & Werner, V. (2023). Conceptualisations of incumbent firms in sustainability transitions: Insights from organisation theory and a systematic literature review. *Business Strategy and the Environment*, 32(2), 903-919.
- Mahapatra, S., Narasimhan, R., & Hult, G. T. M. (2020). Sourcing strategy across product life cycle stages: Relevance of multiple-mode governance. *International Journal of Integrated Supply Management*, 13(1), 1-27.
- Maseda, A., Iturralde, T., & Arosa, B. (2015). Impact of outsiders on firm performance over different generations of family-owned SMEs. *Journal of Small Business Management*, 53(4), 1203-1218.
- Matthews, J., & Shulman, A. D. (2005). Competitive advantage in public-sector organizations: Explaining the public good/sustainable competitive advantage paradox. *Journal of Business Research*, 58(2), 232-240.
- McAuley, J., Duberley, J., & Johnson, P. (2007). *Organization theory: Challenges and perspectives*. FT Prentice Hall, Pearson Education Limited.
- McCarthy-Byrne, T. M., & Mentzer, J. T. (2011). Integrating supply chain infrastructure and process to create joint value. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 41(2), 135-161.
- Medcof, J. W. (2001). Resource-based strategy and managerial power in networks of internationally dispersed technology units. *Strategic Management Journal*, 22(11), 999-1012.
- Murphy, P. J., Wu, Z., Welsch, H., Heiser, D. R., Young, S. T., & Jiang, B. (2012). Small firm entrepreneurial outsourcing: Traditional problems, nontraditional solutions. *Strategic Outsourcing: An International Journal*, 5(3), 248-275.
- Myloni, B., Harzing, A. W., & Mirza, H. (2007). The effect of corporate-level organizational factors on the transfer of human resource management practices: European and US MNCs and their Greek subsidiaries. *The International Journal of Human Resource Management*, 18(12), 2057-2074.
- Nag, U., Sharma, S. K., & Govindan, K. (2021). Investigating drivers of circular supply chain with product-service system in automotive firms of an emerging economy. *Journal of Cleaner Production*, 319, 128629.
- Nandi, S., Sarkis, J., Hervani, A., & Helms, M. (2021). Do blockchain and circular economy practices improve post COVID-19 supply chains? A resource-based and resource dependence perspective. *Industrial Management & Data Systems*, 121(2), 333-363.
- Nofiani, D., Indarti, N., Lukito-Budi, A. S., & Manik, H. F. G. G. (2021). The dynamics between balanced and combined ambidextrous strategies: A paradoxical affair about the effect of entrepreneurial orientation on SMEs' performance. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 13(5), 1262-1286.





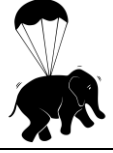
- Nordqvist, M., & Minichilli, A. (2008). What makes boards in small firms active? In M. Huse (Ed.), *The value creating board: Corporate governance and organizational behaviour* (pp. 402-415). Routledge.
- Ofori-Dankwa, J., & Julian, S. D. (2011). Utilizing an integrative multilens model: Explaining firm performance in double-void emerging economies. *International Studies of Management & Organization*, 41(2), 5-25.
- Oliver, C. (1991). Strategic responses to institutional processes. *Academy of Management Review*, 16(1), 145-179.
- Özpolat, K., Ribbink, D., Hales, D. N., & Windle, R. J. (2015). Food aid procurement and transportation decision-making in governmental agencies: The United Nations/European Union versus the United States approach. *Transportation Journal*, 54(2), 159-185.
- Öztürk, O. (2021a). Bibliometric review of resource dependence theory literature: An overview. *Management Review Quarterly*, 71(3), 525-552.
- Öztürk, O. (2021b). Bibliyometrik araştırmaların tasarımına ilişkin bir çerçeve. O. Öztürk, & G. Gürler (Eds.), *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz içinde* (ss. 33-53), Nobel Yayıncılık.
- Pangarkar, N., & Wu, J. (2013). Alliance formation, partner diversity, and performance of Singapore startups. *Asia Pacific Journal of Management*, 30, 791-807.
- Parhankangas, A., & Arenius, P. (2003). From a corporate venture to an independent company: A base for a taxonomy for corporate spin-off firms. *Research Policy*, 32(3), 463-481.
- Paul, J., & Criado, A. R. (2020). The art of writing literature review: What do we know and what do we need to know?. *International Business Review*, 29(4), 101717.
- Perdana, Y. R., Ciptono, W. S., & Setiawan, K. (2019). Broad span of supply chain integration: Theory development. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 47(2), 186-201.
- Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (2003). *The external control of organizations: A resource dependence perspective*. Stanford University Press.
- Pomegbe, W. W. K., Li, W., Dogbe, C. S. K., & Otoo, C. O. A. (2020). Enhancing the innovation performance of small and medium-sized enterprises through network embeddedness. *Journal of Competitiveness*, 12(3), 156-171.
- Popp, A., Toms, S., & Wilson, J. (2006). Industrial districts as organizational environments: Resources, networks and structures. *Management & Organizational History*, 1(4), 349-370.
- Raziq, M. M., Benito, G. R., & Igoe, J. (2020). Subsidiary country managers and subsidiary development: Upper echelons and resource-based perspectives. *German Journal of Human Resource Management*, 34(3), 291-323.



- Romero-Castro, N., López-Cabarcos, M. A., & Piñeiro-Chousa, J. (2023). Finance, technology, and values: A configurational approach to the analysis of rural entrepreneurship. *Technological Forecasting and Social Change*, 190, 122444.
- Rumelt, R. P., Schendel, D., & Teece, D. J. (1991). Strategic management and economics. *Strategic Management Journal*, 12(S2), 5-29.
- Santos, S., Rodrigues, L. L., & Branco, M. C. (2022). Corporate sustainability of Portuguese seaports. *Journal of Cleaner Production*, 380, 135067.
- Sauer, P. C., & Seuring, S. (2023). How to conduct systematic literature reviews in management research: A guide in 6 steps and 14 decisions. *Review of Managerial Science*, 17, 1899-1933.
- Schmid, S., & Baldermann, S. (2021). CEOs' international work experience and compensation. *Management International Review*, 61(3), 313-364.
- Sears, J. B. (2017). When are acquired technological capabilities complements rather than substitutes? A study on value creation. *Journal of Business Research*, 78, 33-42.
- Shi, X., & Liao, Z. (2013). The mediating effects of interfirm business process integration and joint teamwork on firm performance in supply chains. *Asia Pacific Journal of Management*, 30, 1243-1264.
- Strange, R. (2011). The outsourcing of primary activities: Theoretical analysis and propositions. *Journal of Management & Governance*, 15, 249-269.
- Street, C. T., & Cameron, A. F. (2007). External relationships and the small business: A review of small business alliance and network research. *Journal of Small Business Management*, 45(2), 239-266.
- Sun, S. L., & Lee, R. P. (2013). Enhancing innovation through international joint venture portfolios: From the emerging firm perspective. *Journal of International Marketing*, 21(3), 1-21.
- Tang, J., & Tang, Z. (2021). Does it pay to bribe? The influence of bribery on new venture disbanding in China. *Journal of General Management*, 46(3), 185-196.
- Tehseen, S., & Ramayah, T. (2015). Entrepreneurial competencies and SMEs business success: The contingent role of external integration. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(1), 50-61.
- Tehseen, S., & Sajilan, S. (2016). Network competence based on resource-based view and resource dependence theory. *International Journal of Trade and Global Markets*, 9(1), 60-82.
- Teng, J. T., Cheon, M. J., & Grover, V. (1995). Decisions to outsource information systems functions: Testing a strategy-theoretic discrepancy model. *Decision Sciences*, 26(1), 75-103.



- Tran, Q., Nazir, S., Nguyen, T. H., Ho, N. K., Dinh, T. H., Nguyen, V. P., Nguyen, M. H., Phan, Q. K., & Kieu, T. S. (2020). Empirical examination of factors influencing the adoption of green building technologies: The perspective of construction developers in developing economies. *Sustainability*, 12(19), 8067.
- Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207-222.
- Tseng, M. L., Bui, T. D., & Lim, M. K. (2021). Resource utilization model for sustainable solid waste management in Vietnam: A crisis response hierarchical structure. *Resources, Conservation and Recycling*, 171, 105632.
- Wei, T., & Clegg, J. (2017). Exploring sources of value destruction in international acquisitions: A synthesized theoretical lens. *International Business Review*, 26(5), 927-941.
- Wigger, K. A., & Lauvås, T. A. (2022). Collective resources in entrepreneurship: A reconceptualisation of resource mobilisation. In B. Callegari, & B. A. Misganaw (Eds.), *Rethinking the social in innovation and entrepreneurship* (pp. 67-88). Edward Elgar Publishing Limited.
- Wright, P. M., & McMahan, G. C. (1992). Theoretical perspectives for strategic human resource management. *Journal Of Management*, 18(2), 295-320.
- Xiong, M., Whetsell, T. A., Zhao, J., & Cheng, S. (2021). Centrally administered state-owned enterprises' engagement in China's public-private partnerships: A social network analysis. *Area Development and Policy*, 6(3), 296-318.
- Yin, W., & Ran, W. (2021). Theoretical exploration of supply chain viability utilizing blockchain technology. *Sustainability*, 13(15), 8231.
- Zacharia, Z., Plasch, M., Mohan, U., & Gerschberger, M. (2019). The emerging role of coopetition within inter-firm relationships. *The International Journal of Logistics Management*, 30(2), 414-437.
- Zhang, C., Zeng, Q., Chen, C., Sindakis, S., Aggarwal, S., & Dhaulta, N. (2023). The strategic resources and competitive performance of family-owned and non-family-owned firms in the retail business of Los Angeles. *Journal of the Knowledge Economy*, 14, 327-355.
- Zhang, X., Xu, Y., & Ma, L. (2022). Research on successful factors and influencing mechanism of the digital transformation in SMEs. *Sustainability*, 14(5), 2549.
- Zhu, Q., Geng, Y., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2015). Barriers to promoting eco-industrial parks development in China: Perspectives from senior officials at national industrial parks. *Journal of Industrial Ecology*, 19(3), 457-467.
- Zhuang, Y., Zhu, Q., & Sarkis, J. (2021). Examining antecedents, consequences, and contingencies of proactive environmental strategy. *Sustainable Production and Consumption*, 28, 1475-1490.



**Katkı Oranı Beyanı:** Yazarlar eşit şekilde katkıda bulunmuştur.

**Destek ve Teşekkür Beyanı:** Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

**Çatışma Beyanı:** Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını deklare etmektedir.

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

Bu makale **benzerlik** tespit yazılımlarıyla taranmıştır.